

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: — Premie: Insulinde Kalender. — De Britsch-Indische Conferentie. — De Fiscus en de Bovenwindsche Eilanden. — Moeder Spaanderman. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Ingezonden. — Nagekomen Berichten. — Vereeniging „Oost en West”. — Berichten der afdelingen — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Ned.-Indië. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Mutatiestaat van 28 Januari tot 4 Februari 1931.

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgelooft — voor zolang de voorraad strekt — aan elk lid dat een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt. Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage). De kalender werd bewerkt en van foto's voorzien door den heer dr. W. G. N. v. d. Sleen te Haarlem en is in den handel voor f 3.50 verkrijgbaar.

De Britsch-Indische Conferentie.

II.

Voor het tweede punt, dat de conferentie onafgebroken heeft bezig gehouden, de verhouding van Hindoes tot Mohamedanen, is geen bevredigende oplossing gevonden. Toch wil 't ons voorkomen, dat de hierover gevoerde beraadslaging niet kortweg „een mislukking” mag worden genoemd. Er zijn er die te veel hebben verwacht van de besprekingen te Londen, hun teleurstelling ligt in de overdreven verwachting. Dan zijn er, die de geheele conferentie liefst op niets zien uitloopen, zij wijzen gaarne op hetgeen niet is bereikt. Eerstbedoelden hebben de illusie gekoesterd, dat de besprekingen, welke de naar Londen gekomen vertegenwoordigers van de godsdienstige groepen onderling en in gemeenschap met andere leden der Ronde-tafel-conferentie zouden houden, tot een verzoening, althans tot merkbare toenadering tusschen Hindoes en Islamiëten zouden kunnen leiden. Aanvankelijk scheen deze opvatting bij velen, zoowel in als buiten de conferentie-kringen te bestaan. Maar men heeft haar moeten loslaten. De vertegenwoordigers der Indische groepen waren naar

Londen gekomen ter beraadslaging over een toekomstigen regeeringsvorm voor Indië, maar zij hadden geen mandaat om tot beslissingen, uitspraken, toezeggingen te komen, die de interne groepsverhoudingen betreffen. Dergelijke aangelegenheden behoeften alleen ter sprake te komen in verband met de vraag: kunnen die groepen naast en met elkander samenwerken in een zelfstandige Indische regeering, zoewel in den bond als in de provinciën? Zoo ja, op welken grondslag?

De beantwoording van deze vraag zou zeker veel gemakkelijker en eenvoudiger worden, wanneer die twee partijen niet vijandig tegenover elkander stonden. In dit verband is een poging om haar nader tot elkander te brengen dus ook te Londen ten volle op haar plaats geweest. Maar met het al dan niet slagen van die poging was de beslissing niet gevallen over de vraag, waarom 't eigenlijk ging. Toen nu de in Indië gebleven leidende persoonlijkheden minder toeschietelijk bleven dan de heeren, die te Londen in een sfeer van ingeschikkelijke, onderlinge kameraadschap waren gekomen, en toen de nieuwsberichten uit Indië gewag bleven maken van herhaalde straatgevechten, die zelfs een protest wilden zijn tegen de in Londen betoonde neiging tot toenadering, toen kwam men er ter conferentie toe met den bestaanden toestand ten volle rekening te houden, al ware men liever tot algemeene overeenstemming gekomen. Het op dien grondslag voortgezette overleg heeft tot het positieve resultaat gevoerd, dat de godsdienstige partijen samen, alsmede in samenwerking met de groepen van andere schakeering, ook verklaard hebben de verantwoordelijkheid voor een zelfstandige Indische regeering in land en provincie wel aan te durven. Voor die moeilijkheden, welke hierbij te voorzien zijn, zijn aanwijzingen ter oplossing gedaan. Als ten slotte over een voornaam punt, de verdeling van het aantal zetels in de vertegenwoordigende lichamen, geen overeenstemming verkregen is, is dit op slot van rekening niet aan de Hindoes of de Mohamedanen, maar aan de kleinere groep der Sikhs te wijten geweest. Dan toch mislukt? Dat is volstrekt niet zeker. Indië heeft nu een zoo buitengewoon gunstige kans gekregen om verantwoordelijk zelfbestuur te verwerven, dat de leidende persoonlijkheden de poging zeker zullen voortzetten om die kans om te zetten in een waarborg voor goede levensvoorwaarden voor alle partijen in het nieuwe Indië. De leiders in Indië hebben te kiezen tusschen het te niet doen van hetgeen te Londen bereikt is, of het verder uitwerken daarvan. Indien wordt voortgebouwd met den ernst en de bekwaamheid door de bezadigde Indische politici aan den dag gelegd, dan behoeft nog volstrekt niet op een mislukking gerekend te worden.

Maar hiermede is geenszins gezegd, dat de haven voor behouden aankomst in zicht is. Is het schip der Indische vorsten, met hun plan van een federalen Indischen staat aan boord, ten volle zeevaardig en strijdvaardig bevonden, het schip dat het plan voor de samenwerking der onderdanen van verschillende godsdiensten in de regeeringen veilig heeft over te brengen, heeft wèl den eersten storm doorstaan, is wèl bij de proef drijvend gebleven, maar of het inderdaad zeevaardig en strijdvaardig is, dat moet nog blijken.

Over de dreigende klippen, kolken, stroomingen, stormen kan hetgeen ter conferentie te Londen aan de orde is geweest enig denkbeeld geven. Wij zullen trachten, aan de hand van de daar te berde gebrachte discussie-punten (kort samen gevat) een begrip te geven van hetgeen te vereffenen is, ongeacht de mate waarin een en ander beheerscht wordt door het vraagstuk der godsdienstige tegenstellingen.

Veilig stellen van de belangen der minderheden, a.d.z. de Mohamedanen hier, de Hindoes daar, de Sikhs elders, de Indo's, de Europeanen.

Veilig stellen van de belangen der groepen, die zich als achtergesteld beschouwen, a.d.z. de paria's, de arbeiders, de vrouwen.

Wegnemen van 't tusschen alle groepen bestaande onderlinge wantrouwen.

Regelen van de verhouding der provinciale regeeringen en der vorstenstaten onderling en tot de centrale regeering.

Wijziging van de indeeling van gebieds-ressorten. Regelen van de positie en de macht van de gouverneurs en van den gouverneur-generaal.

Eerste- en Tweede Kamer, aantal zetels. Hoe de vertegenwoordigers te kiezen of aan te wijzen. Wie krijgen kiesrecht? Evenredige vertegenwoordi-

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste

eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5483

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

SCHRIJFMACHINES.

Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f 25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f 7.50 per maand. 5582

AMERICAN TYPEWRITER TRADE

RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 114231

P. G. C. HAJENIUS

OPGERICHT 1826 5467

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64

SIGAREN

SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen,

- Electriche Apparaten - 5432

Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten

Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

LOUIS KORIJN & Co.

Anno 1880 5516

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418

Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1

Telefoon 115960 (3 lijnen)

Haagsche Beurs, Telefoon 110616

EFFECTEN - COUPONS

Waar zult gij Uw verlof doorbrengen?

Natuurlijk op de Veluwe!
Beschikbaar compleet gemeubileerde vrije
LANDHUISJES, 5059
met alle comfort en gemak. — Inlichtingen
Landgoed „REFUGIUM”, Elspeet. Tel. 83.

Bezoekt de „GAWASA”

Internationale Tentoonstelling
GAS - WATER - SANITAIR
te houden in den Dierentuin, Den Haag,
van 17 tot en met 26 April 1931.
Secretariaat: SPUI 109. 5028

PIANOHANDEL
L. C. JACOBI
DEN HAAG - TEL. 331403

H. A. JACOBI
SOERABAYA
IBACH — KUHLA
STEINBERG
„WERELDMERK” UEBEL - LECHLEITER

IN HUUR EN HUURKOOP
SPECIALAAL ADRES VOOR
TROPEN-PIANO'S 5572

NOORDERKWEKSCHOOL

„ABEL TASMAN” te DELFZIJL

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen
verstrekkt door den Directeur, voor plaatsing van
hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern). 5406
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

KAWEE'TJES

APELDOORN

A. STANOWSKY

Ratzeburglaan 7. 't Loo. APELDOORN — Telefoon 1317
KUNSTSTANDEN
f 50.— per geheel gebit. Eerste klas werk met garantie.
— Behandeling pijnloos — 5607

Firma N. VAN EIJDEN 5608

Groenten-, Fruit-, Delicatessenhandel en Comestibles
Oud Beekbergenweg 10, APELDOORN. Tel. 952.
Aanbevolen adres voor Leden van „Oost en West”.

FIRMA T. TEN BOSCH

Hoofdstraat 135 — Gevestigd 1878
APELDOORN 5526 — Telefoon 132
MODERNE OPTIEK
Staalwaren. — Artikelen voor Ziekenverpleging

STEENKOLENHANDEL

D. Rijken, Osseveldweg 19. Tel. 1138
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.
Giro 104627. 5459

CHAUFFEURSCHOOL KLAAS DEKKER

Luxe auto-verhuur m. z. chauffeur
Asselschestr. 168 — Loolaan 4 — Apeldoorn
Tel. 235 5601
Steeds groote voorraad 2e handsch automobielen

Magasin de Nouveautés v. h. Gebr. Levy

APELDOORN 5332
Dames- en Kinderconfectie - Mode-artikelen
& Tricotage - Corsetten - Handwerken &

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP”

(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. AMERSFOORT.
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familien.

Fa. OOSTERVEEN

Langestraat 42 — Telefoon 77
Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541
KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,
FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN.

Dames- en Heerenkleeding Naar maat — Uniformen

UTRECHTSCHESTRAAT 26 — Telefoon 243
B. RUITENBERG H.zn. 5542
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

NIJMEGEN

FIRMA C. KNIJFF & ZOON

KLEEDING NAAR MAAT
JOHAN VIJGHSTRAAT 21 — TELEFOON 756
NIJMEGEN
STALEN OP AANVRAGE 5334

HILVERSUM

HILVERSUM NOORDMAN BUSSUM
kleeft U beter 5414

H.H. Leden koopt bij C. VAN DEN AKKER

RIJWIELMAGAZIJN „SERVA” 5365
Telefoon 2913 - Simon Stevijnweg 4 - Hilversum
Vakkundige reparatie Vraagt onze speciale conditie

ROTTERDAM.

STOOM- WASCH- EN STRIJKINRICHTING

voor Overhemden, Boorden, Manchetten, Fijne Damastin,
Tafelkleeden, Gordijnen, Tricot-Goederen (Systeem Jaeger) enz.
BANIERSTRAAT 60a — Telefoon 41889
Beveelt zich beleefd aan bij Indische families. C. MOLIJN. 5283

BREDA.

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 — Telefoon 1499 (Breda)

P. A. VAN DONGEN

Giro No. 123452 Breda 5272
Karrestraat 22 Interc. Telefoon 63
Handel in Oesters, Visch en Comestibles

Fongers Rijwielen — Van Delft's Kinderwagens

Jaarsma Vulcana Victoria Haarden — Luxe Artikelen
CHARLES JONKERS 5271
FIRMA JOS. JONKERS & ZOON Breda
HAAGDIJK 3 — TELEF. 24

DE FIRMA WOLTERBEEK-SMITS

N. GINNEKENSTRAAT 33 Breda
Beveelt zich beleefd aan voor levering van alle Indische
Artikelen en Comestibles, alsook voor volledige Indische
Rijstafels. — Telefoon 199. — 5276

Firma H. van Besouw

MARKT 27. - Tel. 504. - Breda.
Oud solied adres voor 5545
Tropen Uitzetten.
Vraagt prijscouranten of bezoek.

Tel. 1923 TE Breda Tel. 1923
is het van ouds bekende adres voor solide
Rolluiken, Jalouziën en Zonnenschermen
Firma G. v. d. VELDEN
Alle voorkomende reparatiën.
Kantoor en Fabriek Haven 11-11a. 5548

LEIDEN

Fijnstrijkinrichting „De Ozon”

Hoogewoerd 70, LEIDEN — Telef. 2675
Wascht en strijkt, Stoomt en verft alles 5631

Het solide adres voor:
Haarden — Kachels — Kinderwagens
Lampen — Gascomforen en Gasfornuizen enz.
Nieuwe Rijn 24, Tel. 2525 en
Haarlemmerstraat 235, Tel. 1353.
W. ZAALBERG — LEIDEN. 5251

Bloemenmagazijn C. KRIEST

Korevaarstraat 6, LEIDEN — Telefoon 1508
Smaakvol en goed verzorgd Bloemwerk
Grafkransen 5252 Bruidsbouquetten

BERGEN OP ZOOM

N.V. Asselbergs' IJzerhandel 5390

IJzerwaren, Gereedschappen, Huishoudelijke Artikelen
Lievevrouwestraat 41 — BERGEN OP ZOOM
Telefoon 9 — Postcheque 7186 — Postbus 24

Firma TIMMERMANS

KORTE MEESTRAAT 21-23 — BERGEN OP ZOOM
MEEST MODERN 5398
KRISTAL, PORSELEIN, GLAS en AARDEWERK.
GROOTE SORTERING — BILLIJKE PRIJZEN

UTRECHT

Banketbakkerij en Lunchroom

F. J. KEERS 5358
Vreeburg 15. Tel. 10476. UTRECHT

Firma Wed. F. C. BAKKER

WIJNHANDEL — LIKEURSTOKERIJ
Oude Gracht 88 b. d. Viebrug
Telefoon 10456 5357 UTRECHT

DEVENTER

Moderne Woninginrichting

Firma W. EBENAU & ZOON
Brink 59 DEVENTER Tel. 1013
— Begrotingen gratis — 5361

HEEMSTEDEN

Huize „TEN HOVEN”

RAADHUISPLEIN 6 HEEMSTEDEN
Pension 1ste klas Prima keuken
Eig r.ss VAN WIJK en KREEK 5294

ging? Aantal departementen. Keuze en verantwoor-
delijkheid der ministers.

Indisch leger, Indisch officierskorps?
Internationaal crediet.

Eigen financieel bestaan.
De economische aangelegenheden.

In hoever kan het Westersch model voor het
Oosten worden overgenomen?

De zeer sterke groep der extremisten, of natio-
nalisten, of volgers van Gandhi is afkeerig geble-
ven van de Londense besprekingen.

In hoever is het drijven dier revolutionairen
te beschouwen als eerlijk bedoeld voor het welzijn
van land en volk, dan wel als geïnspireerd door
communistiche propaganda?

Herstel van de rust in het land en aan de grenzen.
De afscheiding van Birma (Achter-Indië) van
Britsch-Indië. Zal dit een zelfstandig dominion wor-
den?

En dan, voor alles, de toekomstige plaats van
Indië in het gemeenebest van Britsche gebieden,
met een duidelijke omschrijving van de nieuwe
onderlinge verhoudingen.

Wij vermelden dit punt in deze opsomming het
laatst omdat het feitelijk niet behoort tot hetgeen
Indië te bedisselen heeft. Indië is nog een kolonie
van het moederland. Het moederlandsche parlement
heeft aan Indië zijn nieuwen status te geven.

Men zou, in verband hiermede de stelling kun-
nen verdedigen, dat Indië dan voorloopig maar
niets moest doen, daar immers alles nog in de
lucht hangt. Maar dit is de opvatting niet van de
Labour-regering. De premier, Mac Donald, heeft
op de sluiting-zitting der ronde-tafel-conferentie, den
19en Januari de Britsche bedoelingen voor de toe-
komst op zoodanige wijze uiteengezet, dat daarbij
aan Indië de opdracht is gegeven al vast aan het

SCHRÖDERGROENMARKT DEN HAAG
TELEFOON 1-1-6-1-7-3 5506**COMPLETE
SLAAPKAMER-
AMEUBLEMENTEN**IN MASSIEF EIKEN EN
GEPOLITOERDE HOUTSOORTEN**LAQUÉ**SLAAPKAMER- EN KINDER-
MEUBELNVITRAGES — CRETONNES
REIS- EN AUTOPLAIDS

werk te gaan om tegelijk met den arbeid die door het Britsche parlement moet worden verricht, de hervormingen die voor Indië den aanvang van een nieuw tijdperk moeten beteekenen, reeds voor te bereiden.

En daarvoor is, onze opsomming geeft er een flauw idee van, heel veel te doen.

Over hetgeen Mac Donald als het regeringsstandpunt heeft aangeduid een volgenden keer nader.

G. N.

De Fiscus en de Bovenwindsche Eilanden.

Het tegenwoordige Curaçaosche belastingwezen dagteekent van een goede 20 jaar geleden, uit een tijd dus toen niemand enig vermoeden kon hebben van de veranderingen welke zouden teweeg gebracht door den grooten oorlog, door de Amerikaanse drankwet en door de Venezolaansche aardolie-ontginning. Zoo is o.a. destijds niet voorzien kunnen worden dat eenmaal onze eilanden een rol zouden gaan spelen bij den clandestienen invoer van alcoholische dranken in de Vereenigde Staten en in het tot de Unie behorende Westindische gebied.

Nadat over dit laatste klachten van Amerikaanse zijde waren ingekomen heeft men — niet ten onrechte — gemeend althans goeden wil te moeten toonen tegenover de V. S., maar de maatregel welke onder den invloed der klachten genomen werd, heeft een eigenaardig en volstrekt niet onvoorzienbaar gevolg gehad. In 1923 werd de regeling ingevoerd, dat geen afschrijving van accijns wegens wederuitvoer meer verleend zou worden dan op vertoon van een landingscertificaat en aangezien natuurlijk van op Amerikaansch grondgebied binnengesmokkelde alcoholica zoodanig certificaat niet kan worden verkregen, zou er van de bepaling in kwestie ten opzichte van den clandestienen drankhandel een preventieve werking moeten uitgaan. De accijns echter is betrekkelijk onbelangrijk en zoolang het Amerikaansche publiek hooge prijzen betaalde voor smokkeldrank, bestond er geen aanleiding om den handel op te geven wegens het in Curaçao verschuldigde recht. De allerzonderlingste toestand trad dus in, dat de Curaçaosche Fiscus accijns — een consumptiebelasting n.b. — ontving over een aanmerkelijk grootere hoeveelheid gedistilleerd dan in Curaçao werd geconsumeerd en mede profiteerde van den handel waartegen de V. S. bezwaren hadden ingebracht.

In de jaren 1922—1929 steeg de opbrengst van den gedistilleerdaccijns voor het eiland Curaçao van 425.000 tot 900.000 gld. en voor het eiland Aruba van 20.000 tot 167.000 gld., een progressie welke natuurlijk grootendeels verklaard kan worden uit snel toegenomen bedrijvigheid, verhoogd welvaartspeil en bevolkingsaanwas. Deze factoren hebben niet of nauwelijks den toestand beïnvloed op Bonaire, welk eiland evenwel voor de zeilscheepjes gunstiger gelegen is dan de beide andere Benedenwindsche, met betrekking tot de vaart naar het Noorden. Welnu, voor Bonaire steeg de opbrengst van den gedistilleerdaccijns van 28.000 gld. in 1922 tot 84.000 gld. in 1925, om daarna gestadig wederom te dalen tot 30.000 gld. in 1929.

Uit deze curve de conclusie te trekken, dat de drankuitvoer gedurende enkele jaren voordelig ge-

noeg was om den accijns te kunnen opofferen, maar dat nu het vet van den ketel is, lijkt niet te gewaagd.

Wat bij de belastingreorganisatie van destijds zeker ook niet vermoed is kunnen worden, dat is dat er zoo betrekkelijk spoedig weder getornd zou worden aan het beginsel der uniformiteit voor de gezamenlijke zes eilanden. En dit is wat gebeurd is in 1927, toen het Curaçaosche Gouvernement de meening uitsprak dat de drie Bovenwindsche — St. Maarten, St. Eustatius en Saba — behoorden te worden vrijgesteld van een aantal tot dusver gemeenschappelijke belastingen, of liever van de meeste dier belastingen. In de toelichting werd gesproken van den economischen toestand en van de administratieve inrichting dier eilanden, maar er werd eigenlijk niets gezegd dat als een overtuigende motiveering zou mogen gelden van een zóo bijzonder voorstel; het Gouvernement scheen echter overtuigd dat de Koloniale Raad het er à priori mede eens zou zijn.

Welke belastingen voor de Bovenwindsche Eilanden zouden moeten worden afgeschaft bleek hieruit, dat er voor 1928 nog slechts opbrengsten werden geraamd van de zegelbelasting, de overdrachtsbelasting en de hondenbelasting, geen belangrijke landsmiddelen op die eilanden, gezamenlijke opbrengst voor St. Maarten, St. Eustatius en Saba een duizendtal guldens per jaar. Al het overige — waaronder invoerrecht, accijnzen en inkomstenbelasting — stond dus te worden afgeschaft.

Nu is er natuurlijk een verschil tusschen ramingen bij de begroting en daadwerkelijke herziening der belastingwetgeving, maar voor twee belastingen kwam vrij spoedig een wettelijke herziening tot stand; op 1 Januari 1929 trad een verordening in werking waarbij grondbelasting en gebruiksbelasting voor de Bovenwindsche Eilanden werden afgeschaft. Ook in 1929 echter werden nog inkomsten uit de beide — overigens onbeduidende — belastingen geboekt; de grondbelasting bracht zelfs op St. Maarten meer op dan in 1926, op Saba meer dan in 1928, 1927 of 1925, de gebruiksbelasting op St. Maarten meer dan in 1926 of 1925, op Saba meer dan in een der drie onmiddellijk voorafgaande jaren.

Van afschaffing der inkomstenbelasting is verder niets definitiefs bekend geworden, maar het is wel opmerkelijk, dat deze belasting op elk der drie eilanden in kwestie in 1929 meer opbracht dan het gemiddelde der direct voorafgaande vier jaren.

Blijven het invoerrecht en de accijnzen, die tezamen op de drie Bovenwindsche Eilanden meer dan de helft opbrachten van alle belastingen — afgeschafte en niet afgeschafte — bij elkaar. Is het al reeds een vreemde onderneming van eenzelfde gebied een deel vrij te stellen van belastingen op uit het buitenland ingevoerde goederen — praktisch worden ook de accijnzen geheven van de importgoederen, want eigen productie van aan accijns onderhevige goederen is er nagenoeg niet — in nog eigenaardiger licht verschijnt die onderneming — in verband met den hooger genoemden drankhandel — wanneer men bedenkt dat onze Bovenwindsche Eilanden nog dichter bij de V. S. liggen dan de Benedenwindsche, en vooral dichter bij het Amerikaansche Porto Rico. Het zwakke punt is natuurlijk de accijns op gedistilleerd, want het invoerrecht op dat artikel is onbeteekenend; wanneer er geen rechten meer zullen geheven worden dan bestaat het gevaar dat de Nederlandsche eilandjes voor de Amerikaansche dranksmokkelaars meer aantrekkelijkheid zullen krijgen als voorraadschuur van goedkope whisky etc., om niet te spreken van den invloed, welke er van die goedkope zal uitgaan ten opzichte van het drankgebruik der eigen bevolking. Het is van belang er op te wijzen dat op St. Maarten de accijns op gedistilleerd in 1923 ruim 4000 gld. opbracht, in 1929 echter nog geen 1000 gld. Dit eiland heeft n.l. ook een Fransch gedeelte, waar de Fiscus den niet voor eigen consumptie bestemde drank ongemoeid schijnt te laten en dat dus een concurrent is voor den Philipsburgschen uitvoerhandel in gedistilleerd waarvan geen landingscertificaat kan worden verkregen. Onze beide andere Bovenwindsche Eilanden staan er blijkbaar anders voor; St. Eustatius — met 1000 inwoners — bracht in 1922 ruim 3500 gld. accijns op gedistilleerd op; dit cijfer liep wel terug, maar het bedroeg in 1929 toch nog ruim 2500 gld. En Saba — met 1500 inwoners — betaalde in 1922 ruim 4300 gld., in 1928 en 1929 echter om en bij de 5500 gld.

Thans brengt een wijzigingsblaadje van October j.l. op het Overzicht van de Tariefwetgevingen van Suriname en Curaçao (Regeringsuitgave) ter kennis van het publiek dat in Curaçao het invoerrecht alleen wordt geheven op de drie Benedenwindsche Eilanden; voor de Bovenwindsche zou dus dit recht zijn afgeschaft, hoewel de Pers daarvan tot nu toe nog niets vermeldde. Het tarief is zóo laag dat verplaatsing van den invoer van de Benedenwindsche naar de Bovenwindsche Eilanden nauwelijks te verwachten valt, maar het invoerrecht bracht in 1929 op alle drie de Bovenwindsche Eilanden ook al

HOTEL DES DEUX VILLES
BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE

Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend
water en privé-bad**RESTAURANT DES DEUX VILLES**Groote Zalen en Salons voor
Collations - Diners - Recepties
— Diner Concert — 5104

**ENGENSCHEN
EN DUITSCHE
— HANDELS-
CORRESPONDENTIE
BOEKHOUDEN
GIPRONK
COLUMBUSSTR
153
DEN HAAG
VOLLEDIGE
OPLEIDING VOOR ALLE
PRACTIJK EXAMENS**

5544

Prins Mauritschool

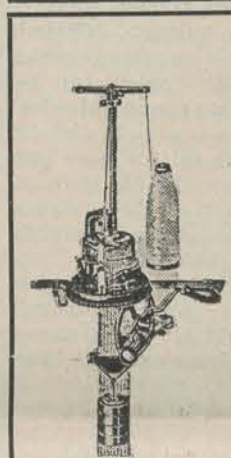
der Ned. Herv. Gemeente

RESEDA STRAAT 26 = DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gym-
nasium e.d. in 6 of
desgewenscht in 7 jaarCursussen in Fransch, Duitsch,
Engelsch en Handenarbeid

5628

Weet U dat onze Rondbreimachines „Hollandia” in Indië zeer veel gevraagd worden? Reden daarvan is, dat men zelf de mooiste en duurzaamste kleding, ook kousen en sokken kan vervaardigen. Voor Indië hebben wij eene speciale, fijne cylinder laten vervaardigen, waarover wij de grootste tevredenheids betuigingen mochten ontvangen. Dames welke eertlang naar Indië terugkeeren, verzuimen vooral niet, vooraf deze machine aan te schaffen. Wij geven U geheel gratis les aan huis. Vraagt vrijblijvend inlichtingen, 5592

Breimachinehandel

„HOLLANDIA”
Lange Nieuwstr. 77, Utrecht

TE HUUR: van half Maart tot half September,

gemeubeld Heerenhuis

met drie slaapkamers, in buitenwijken van Haarlem, vlak bij tram. — Brieven onder no. 5135 bureau van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

BIEDT ZICH AAN: Dame met akte L.O., voor

geleide van Kinderen

naar Indië in Maart, April of Mei. — Brieven onder no. 5136 bureau van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

Dr. VAN DER SLEEN zoekt nog enkele

Deelnemers voor groepsreis

over Sumatra, Java en Bali, 18 Maart—19 Juni. — Brieven ond. no. 5137 bur. v. d. blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

EETKAMER
EIKEN MET MAHONIE
BEKLEEDING. PEAU
DE PECHE F.675

MEUBELFABRIEK
MESKER
PARKSTRAAT 10 DEN HAAG

6604

weder meer op dan het gemiddelde der vier voorafgaande jaren en men vraagt zich af, wat er dan toch wel van die vrijstelling verwacht wordt. Alleen bezuiniging op de kosten der invordering? Maar dan zullen ook de accijnzen moeten worden afgeschaft, zooals in 1927 voorzien.

Worden de Bovenwindsche Eilanden inderdaad ook van deze laatste vrijgesteld — vooral van den gedistilleerdaccijns — dan zullen de kooplieden van St. Maarten hun zin hebben gekregen, d.w.z. dan zal sterke drank, ook voor wederuitvoer, te verkrijgen zijn voor den enkelen kostprijs in Europa, plus de vracht en de assurantie; met alle gevolgen van dien.

Zou het geen tijd worden tot de Regeering h.t.l. de vraag te richten of het inderdaad de bedoeling is aan het denkbeeld van 1927 volledig uitvoering te geven en of er nu werkelijk in het belang der zoo lang verwaarloosde Bovenwindsche Eilanden geen verstandiger en doeltreffender maatregelen te nemen vallen dan die in verschillende opzichten zoo bedenkelijke vrijstelling van belastingen? Door afschaffing van zeer weinig drukkende belastingen verbeterd men den economischen toestand der bevolking niet en van betalingsonmacht bij de contribuabelen is niet gebleken.

Eerder zou er aanleiding bestaan om het belastingwezen — en dan voor het geheele gewest — wederom door Nederlandsche deskundigen te laten herzien; eigenlijk is daarmee al te lang gewacht.

W. R. MENKMAN.

Moeder Spaanderman.

Bij het stijgen der jaren, plooit somwijlen, spontaan, de herinnering aan wat voorbij is, een geheimzinnige glimlach op het gelaat; — uiterlijk teeken van den weemoed welke den mensch dan eigen geworden is....

Dit opschrift spreekt tot de oudere generatie van Indischgasten tot hen die den meridiaan des levens een eind overschreden zijn.... Het zullen er niet velen zijn — nochtans zijn er — bij wie, met tal van andere vage beelden van personen en feiten uit een, voor het kort menschenleven, lang verleden, de heugenis opleeft aan haar, wier naam boven deze regelen staat. —

Vóór ongeveer een halve eeuw geleden, beheerde moeder Spaanderman het destijds in den geheelen Archipel bekende Java-hôtel te Weltevreden, een bekendheid welke die inrichting aan haar, aan „Moeder” te danken had. Hare zorgen bepaalden zich niet tot huis en hof, maar strekten zich ook uit tot hare gasten, persoonlijk. Wie bij een tijdelijk verblijf te Batavia, prijs stelde op een onderdak, dat niet slechts huisvesting bood, maar waar men zich ook „thuis” gevoelde, nam intrek in het Java-hôtel. De gemoedelijke toon, welke in het gastvrije huis heerschte, de vermaarde hulpvaardigheid der patronesse, waren zoovele redenen waarom Indische families, ambtenaren, officieren, particulieren bij voorkeur aan dat hôtel afstapten, ofschoon hotels als „de Nederlanden” en de „Indes” op wat hooger rang aanspraak konden maken.

Bij Moeder Spaanderman was het nu eenmaal „sengang”. Zij begroette de nieuw aangekomenen reeds in de voorgalerij, met een eigenaardige Nederlandsch-Indische jovialiteit, alsof men elkander al jaren lang kende. Dan gaf zij aan haar factotum, den mandoor order voor de „barang”, begeleidde hen naar hunne kamers, waar zij zich „lekker” konden maken en stelde zij zich beschikbaar ingeval men iets mocht wenschen of nadere inlichtingen noodig had. Het was altijd dezelfde ouderwetsche, hartelijke ontvangst, welke

door menig jonge man of vrouw, baroe datang, zoozeer gewaardeerd werd.

De dagen moesten nog komen dat een Schwarzseher als Bas Veth zijn onmeedoogend afkeurend oordeel — niet geheel juist en billijk — zou uitspreken over de Indische hotels. Zeker, de accomodatatie voldeed niet aan de eischen welke elders bevrediging vonden, in de Engelsche koloniën h.v. waar meer comfort aangetroffen werd, zij het dan ook niet steeds naar Hollandschen smaak, maar wanneer men z'n eischen niet te hoog stelde en daarbij de prijzen in aanmerking nam, dan was er toch werkelijk niet veel reden tot klagen. Men betaalde f 5,—, soms nog minder, voor volledig pension per etmaal en had dan nog z'n apéritif voor de maaltijden, gratis! Dat was toch wel 'n „goeie ouwe tijd”! Dat apéritif was de gebruikelijke — en heusch ook veel gebruikte — vaderlandsche drank, de jenever van het bekende merk A. v. H., geregeld in groote scheepsladingen uit Holland aangevoerd in de rood geverfde kisten met de groote groene flesschen, de z.g. „potten of bouten. Zoo'n flesch noemde men ook wel „kaaiman”. Omstreeks half twaalf kwam de bediende met een karaf jandoedel, een elixir-fleschje en een aantal fijn geslepen glaasjes, in de voorgalerij en plaatste, plechtig en omzichtig, een en ander op de ronde tafel welke men toen nog overal aantrof, op de z.g. „kletstafel”, waaromheen stoelen geschaard die niet lang onbezet bleven.... (De ronde tafel is weer in eere hersteld, in Londen!) Het bitteruurtje met z'n belangwekkende, en daardoor soms wat luidruchtige conversatie nam een aanvang en zou eindigen zoodra het sein zou klinken voor de rijsttafel, om één uur ongeveer.

Men verscheen aan den disch, vrij algemeen, in het wit of in het Perzisch hofcostuum, de slaapbroek (sarong) en cabaja, dames zoowel als heeren. Aan de avondtafel, om 8 uur, maakte men meer toilet in overeenstemming met het tijdstip van den dag dat z'n sociale plichten, bezoeken e. d. stelde. Tevoren had een zeker deel van het heerenpersoneel — voor zoover zij zich niet Sociëteitswaarts begeven hadden — wederom zich geschaard om de bittertafel voor het avondpaitje. Was het avondschoot van het ter reede liggende oorlogschip om 8 uur gevallen, dan was het te Batavia, althans op straat, vrijwel „dood in de pot”.... acht uur — poekoel boem — was het sein om z'n zakuurwerk te controleren. De dag was om, de nacht kwam.

Bij beide maaltijden, 's middags en 's avonds, nam moeder Spaanderman plaats aan het hoofd van de lange table-d'hôte in de achtergalerij, mengde zich, bescheiden, in het gesprek of trachtte dit leiding te geven, richtte zich belangstellend tot die gasten, welke zij in den loop van den dag niet ontmoet had. De korte, gezette figuur, wat ingedoken in haar stoel, gaf eens een ondeugend jongmensch aanleiding om, op haar doelende, fluisterend tot zijn buurman te spreken van een „kikvorsch”. Na afloop van den disch, trok zij, zich vriendelijk groetende naar alle zijden, in hare appartementen terug.

Over het Java-hôtel van eertijds en Moeder S. zou nog zooveel te vertellen zijn. Van haar vooral veel goeds, want velen heeft zij bijgestaan met raad en daad en.... met haar beurs. Maar genoeg, de bedoeling om hen, die haar gekend hebben, nog eens in den geest te doen verwijlen in het Indië van weleer, zal met het vorenstaande wel bereikt zijn.

Moeder Sp. is lang ter ziele als vele van hare tijdgenooten, maar, als gezegd, er zijn er nog die zich harer herinneren, en met haar de begindagen van hun Indischen loopbaan te Batavia.

Andere tijden, andere menschen? De mensch blijft de eeuwen door dezelfde. Toch levert elk tijdperk z'n typen. Moeder Sp. was een type — „tiep” zegt men tegenwoordig —. En het valt te betwijfelen of haars gelijken in Indië nog voorkomen. Hare nagedachtenis blijft in eere bij allen die haar gekend hebben. Van hare, haast vervaagde, schim blijft de weemoedige bekoring uitstralen van den weemoed welke den mensch eigen wordt, wiens levensweg gestegen is en die van de hoogte in de diepte nederziet.

Van Week tot Week.

Van Maandag 26 Januari tot Zondag 1 Febr.

Naar verluidt, zou Moehammadijah ten leste toch ook door de politiek-bacil zijn aangetast. Er zou reeds bij haar een strooming bestaan, die vertegenwoordiging in den Volksraad wenscht.

Omtrent de werkzaamheden van den Volksraad wordt gemeld, bij de behandeling der aanvullingsbegroting voor:

Landbouw, hebben de heeren mr. Fruin, mr. Jonkman en Stokvis het niet-publiceeren van het contract met de Vejahomij scherp becritiseerd.

Mr. Fruin zal zoo noodig een motie indienen. Mr. Jonkman zeide, dat het oordeel van de Vejahomij, dat de Regeering eerst wil inwinnen, geen klaarheid kan brengen, daar het eigen belangen verdedigt. De heer Stokvis laakte het indienst-treden van oud-hoofdamtbenaren bij groote particuliere maatschappijen;

bij die van Oorlog, heeft mr. Fruin aangedron-

gen op een Regeeringsverklaring omtrent de afzijdige houding der Regeering bij het eeuwfeest van de 9 bataljons. De heer Kies waarschuwde tegen beperking der infanterie en ver-vanging door politie in sommige streken. Hij pleitte voor de minimaal-gepensionneerden. De heeren Soeroso en De Dreu drongen aan op be-zuiniging;

bij die van B. O. W., de heer De Hoog bepleitte een vijfjarig werkplan ter verschaffing van werk-gelegenheid. De heer Rückert vroeg om over-brenging van bouwwerken naar den buitenge-wonen dienst.

Het ontwerp inzake de godsdienstige rechtspraak werd z. h. s. aangenomen.

De regeering heeft op een schriftelijke vraag van het Volksraadslid Stokvis, inzake uitlatingen op een vergadering van de V. C. te Bandoeng, geant-woord dat een der sprekers zich heeft uitgela-ten, „dat wanneer de rechtsopvatting nog was als een vijftigtal jaren geleden en hij de rechts-macht daartoe had, zijn arm nimmer lang ge-noeg zou zijn om zulke menschen te grijpen en er geen boom hoog genoeg zou zijn om hen aan op te hangen wegens landverraad”, aldus in be-sloten bijeenkomst uiting gevend aan zijn per-sonlijke gevoelens omtrent een aan de orde te stellen motie nopens het beweerde wisselen van een handdruk door den heer Gobée, wnd. ad-visedeur v. Inl. Zaken, met ir. Soekarno. Aange-zien geen van klachte onafhankelijk delict is gepleegd, heeft de regeering terzake geen straf-rechtelijke vervolging doen instellen, hoe stui-tend en afkeurenswaardig de geuite woorden ook mogen zijn.

In haar M. v. A. inzake de geleidelijke afschaffing van de poenale sanctie verklaart de Regeering dat het niet op haar weg ligt in bespreking te tre-den over de bemoeienis der Staten-Generaal met Indische aangelegenheden. Zij geeft geen gevolg aan het verzoek om volledige uiteenzetting van de procedure, gevolgd bij de tot stand koming van het ontwerp en verklaart de veronderstel-ting dat de Permanente Arbeidscommissie een belangenorganisatie zou zijn bepaald in strijd met de samenstelling dier commissie. Aan de verbetering van de werfmethoden wordt voort-durend de vereischte aandacht besteedt; de tijd voor een ontwerp-regeling is echter nog niet ge-komen.

Zij, die de Poenale sanctie scherp veroordeelen en ze binnen vijf jaar afgeschaff willen zien, ver-hezen al te zeer de voordeelen uit het oog, welke ze voor de koelies en geheel Nederlandsch-Indië opgeleverd heeft, zooals werkgelegenheid en be-staan voor koelies en aanzienlijke bedragen voor de schatkist. Om dezelfde reden wijst de Regeer-ing afschaffing binnen tien jaar af, hetgeen ook een sprong in het duister zou zijn. Niettemin is de poenale sanctie slechts bestaanbaar als nood-zakelijk kwaad. De Regeering verwacht van de oeconomische depressie invloed op het inkrim-pingsschema, in dien zin dat de ondernemers een strenge koelieselectie kunnen toepassen bij de omzetting van de contractanten in vrije ar-beiders, terwijl door de malaise ook de stimu-lans voor desertie voorshands geheel is wegge-nomen, waardoor de nadeelen als gevolg van de huidige depressie grootendeels worden opgehe-ven.

Aangezien de toepassing van het amendement-Blaine op de nieuwe Amerikaansche tariefwet nog onbekend is, is ook niet vast te stellen tot op welke hoogte en op welke wijze daarmee rekening moet worden gehouden.

De Regeering bestrijdt uitvoerig alle prin-cipieele suggesties, welke hetzij versnelling, het-zij verlangzaming van de door haar voorgestel-de inkrimping der poenale sanctie beoogen. Zij is slechts bereid ook de gewesten Palembang en Benkoelen (behalve Redjang) Sumatra's West-kust en de afdeling Indragiri in de geleidelijke afschaffing te betrekken.

In zijn rede in den Volksraad heeft de dir. v. fin. er op gewezen, dat blijkens de vermogensbalansen per 1 Januari 1928, 1 Januari 1929 en 1 Januari 1930 rente en aflossing der schulden, welke de hi-dige gemeenschap jaarlijks opbrengt, de in het verleden gedane kapitaalsuitgaven rechtvaar-digen. De regeering ziet hierin een bevestiging van de juistheid der sedert jaren gevoerde financieele politiek en ziet in het saldo dier ba-lansen, dat overigens geheel illiquide is, niet een fonds, waarover ooit ten bate der loopende be-grootingen zou kunnen worden beschikt.

Blijkens het afdeelvingsverslag van den Volksraad, nopens de aanvullingsbegroting achten verschei-dene leden de huidige bestuursorganisatie op Java allermint bevredigend en onnoodig kost-baar. Zij hopen, dat de voorstellen tot herziening van de administratieve bestuursvorming op Java nog in deze zitting zullen kunnen worden afgehandeld.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËFDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVIN-DINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5415

Naar aanleiding van het beweerde meeningsverschil, dat gerezen zou zijn tusschen den G. G. en den Vlootvoogd, verluidd thans dat het hoofd van het departement van marine zich volkomen gericht heeft naar de aanwijzingen, die de regering in verband met de bezuiniging nopens de begrooing van het genoemde departement heeft gegeven, en dat van een meeningsverschil geen sprake zou zijn geweest.

Alle spoorverkeer op de Oostkust van Sumatra is hersteld.

Het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Midden-Java heeft het besluit van den Gemeenteraad van Semarang om f 3000 ter beschikking te stellen van het Merapifonds om principieele redenen niet goedgekeurd.

Kapitein der infanterie E. T. Kengen, gedetacheerd bij de luchtvaartafdeeling, is Woensdagochtend bij het springen met een parachute uit een vliegtuig licht gewond geraakt: enkele spieren en pezen werden aangedaan.

De Chineesche schepeling, die kortgeleden werd gearresteerd naar aanleiding van de jongste communistiche propaganda te Tandjong-Priok door middel van roode vlaggen en pamfletten, is thans uit Indië verwijderd. De propaganda ging uit van Singapore. Aangenomen werd, dat thans alle soortgelijke Chineesche propagandisten, samen een twintigtal, het land zijn uitgezet.

Het tweede deel van de Tjiranoek-irrigatiewerken is aanbesteed voor f 110.000. Door het geheele werk, dat uit drie deelen bestaat, zullen 50.000 bahoes sawah grond worden bevoeid.

De 30ste j.l. is tusschen Blongkeng en Pabelan begonnen met bestrijding van de vliegenplaag, die vooral in de desa's Gemer-Sabrang en Gemer-Lor onhoudbaar is. De graven van menschen en dieren worden met ongebluschte kalk overdekt.

Te Moentilan zijn enkele drinkwaterputten drooggelopen. Het ziekenhuis en het klooster hebben gebrek aan water, waarin de gemeente Magelang voorziet met ketelwagens van de N. I. S.

De Merapi toonde Woensdagmorgen 9 uur weer een groote afstorting, terwijl af en toe gemiddeld werd gehoord. Dr. Harloff en de opzichter Petrochefsky zijn naar boven gegaan.

Dr. Harloff deelt in een communiqué mede, dat de werking van de nieuwe prop langzaam toeneemt. Regelmatig hebben afstorting plaats. Het materiaal uit de prop, dat zich in den loop der laatste weken in de Blongkeng-kloof had opgezameld, is Woensdagmorgen losgeraakt en omhoog gegleden tot ongeveer 500 M. boven Maron. Nastorting wordt nog verwacht. Verder verluidd het, dat volgens den opzichter Petrochefsky, de vormverandering geweldig is. O.a. is gebleken, dat de top van den vulkaan ten minste 100 M. lager ligt door het verdwijnen van het hoogste punt van de Oostprop, grenzende aan de Westprop. De laharbodem van de December-eruptie had in de omgeving van Maron tien centimeters onder de oppervlakte een temperatuur van 200 graden.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Een Indonesische „Merapi“-uitvoering.

J.l. Zondag te 8 uur n.m. werd in „Diligentia“ te 's Gravenhage een Indonesische Muziek-, Zang- en Dans-avond gegeven, door Indonesische studenten uitgevoerd, ten bate der slachtoffers van de „Merapi“-ramp op Java. Het programma begon met een openingsrede van een der leiders, die zeide, dat dadelijk bij het vernemen van de rampzalige gevolgen dier vulkanische uitbarsting door de leden van zijn gezelschap spontaan besloten werd om door middel van hun kunst ook het hunne bij te dragen tot materiele leniging der zoo zwaar getroffen, maar dat de verschillende noodzakelijke voorbereidingen daartoe natuurlijk eenigen tijd hadden gekost, en dat zij nu toch hun plannen nog ten uitvoer brengen, niettegenstaande er gepubliceerd is, dat er voldoende fondsen aanwezig zijn, daar zij meenen, dat bij zulk een groote ramp nimmer genoeg hulp verschalt kan worden.

Zij zijn begonnen met verleden week een uitvoering te geven in Leiden, welke bijzonder goed geslaagd is en naar wij vernemen, duizend gouden ten bate der arme slachtoffers heeft opgebracht.

Jammer genoeg heeft de avond in de Residentie niet zooveel bezoekers getrokken, waarschijnlijk om-

dat de offervaardige Hagenaars reeds eerder hunne gaven hadden geschonken. Maar zoca's terecht in de dagbladen werd vermeld: de uitvoering op zichzelf verdient groote belangstelling. Het valt stellig ten eerste te loven, dat de hier studeerende Indonesiërs zich in hun vrijen tijd bezig houden met de ernstige beoefening van hun nationale kunst en deze ook aan ons, Westelingen, door hunne goed verzorgde uitvoeringen willen leeren kennen, mede als middel om elkander wederkeerig meer en meer te begrijpen.

Als eerste nummer van het program werd met de daarbij passende gamelan-begeleiding, een krijgsdans uitgevoerd, welke door de fraaie gestyleerde, rhythmische bewegingen zóózeer boeide, dat zij, die er van genoten hebben, het zeker betreurden, dat de uitvoering, welke eigenlijk naar ieder der vier windstreken herhaald moest worden, slechts tot twee keeren beperkt werd.

Niet minder pakkend was de wajangdans, welke de „Liefdesverklaring van Priyambada aan Deni Pustakaweni“ weergaf. De volgende „Korte verklaring“ er van stond in het programma vermeld:

„Deze voorstelling is een greep uit het Javaansche schimmenspel, de Wajang purwa. Het speelt zich af in het Rijk Ngamarta der vijf Pendawa's. Dewi Pustakaweni, een jonge, schoone prinses uit een naburigen staat, stal eens de serat kalimasada (een geschrift met bovennatuurlijke werking), waardoor de macht van Ngamarta aan het tanen ging. De held Raden Priyambada, een nakomeling van een der bovenvermelde Pendawa's, kreeg opdracht Dewi Pustakaweni op te sporen, teneinde zich van het gestolen geschrift meester te maken, maar reeds bij den eersten aanblik zwicht hij voor hare schoonheid. De pijl van Amor treft zijn jong hart... Melodius klinkt het gezang dat zijn liefde vertolkt, maar Pustakaweni wil van zijn liefdesbetuigingen niets weten. Wel is zij bereid hem als gemalin te volgen, wanneer hij haar in den strijd kan overwinnen. Het was in de Oudheid gewoonte, dat de man de vrouw moest overerven, alvorens haar tot echtgenoot te maken. Er ontstaat een kort gevecht, waarbij de prinses het onderspit moet delven, en triomphantelijk brengt Priyambada haar naar het Rijk van Ngamarta terug, waar dan hun huwelijk plaats vindt.

„Vermeld dient nog te worden, dat Priyambada een symbool is van edelen inborst, welke zich o.a. uit in een waardig optreden en een beheerschte stem“.

De bevallige Javaansche danseres, — nichtje van Raden Ajoe Soejono — die hier te lande vertoefte voor de opvoeding harer kinderen en van haar prille jeugd af deze kunst aan het Vorstenlandsche hof leerde, vertolkte op zeer gracieuse en toch statige wijze de prinses; zij maakte ook indruk door haar welluidend hooge stem. Koddig waren de typische bewegingen en humoristische opmerkingen der drie bedienden; — hofnarren zou men ze kunnen noemen — Semar, Nolo Gareng en Petro, die als volgelingen mee ten tooneele kwamen en „La note gaie“ vormden.

Bijzonder in den smaak van het publiek viel ook de Pentjak de „kunst van aanvallen en verdedigen“, door twee zeer vlugge en behendige jongelieden uitgevoerd, op de muziek van drie Indonesische strijkers. Na de pauze werd door een uitgebreide groep van Indonesiërs, onder wie ook eenige meisjes-studenten, een schilderachtig „fragment uit het Ambonsche visschersleven“ gegeven. Op het tooneel zag men het ranke inlandsche vaartuig op de baren, aan het strand en de thuiskomst der vroolijk zingende Molukse visschers, na hun rijke vangst, terwijl tot besluit een reuze-visch werd vertoond.

Daarop volgde een mooie, rhythmische dans, door „vier kluisenaars-leerlingen“ opgevoerd. Ter afwisseling krontjong-muziek als „Indonesische Nachtdyde“.

Daarna nog een krijgsdans uit: De ontvoering van Sembadra, gemalin van Ardjoena, waarbij de volgende korte verklaring:

„Boerisrawa, zwager van den koning van Ngastinapoera, was verliefd op Sembadra, gemalin van Ardjoena, en ontvoerde haar.

Antaredja, Ardjoena's neef, kwam hem in een bosch tegen en eischte zijn tante op.

Boerisrawa wilde haar echter niet afstaan, en er ontstond een gevecht tusschen de twee ksatrija's, dat eindigde met de overwinning van Antaredja“.

En ten slotte een kleurrijk „tableau“ dat hartelijk toegejuicht werd, evenals al het voorgaande. Het niet talrijke publiek was zeer opgetogen en dankbaar. De afwezigen hebben waarlijk veel gemist. Terecht gaf een deskundige als Professor C. C. Berg, hoogleeraar in de Javaansche taal- en letterkunde aan de Rijks Universiteit te Leiden, als zijn oordeel: over 'n door hem bijgewoone uitvoering van Indonesische dansen en Indonesische muziek te Leiden in het eerste kwartaal van 1930: dat deze uitvoering in ethnografisch opzicht belangrijk geweest is en op

kantooropleiding

voor officiële- en schoolexamens. laat uw kinderen een dagcursus volgen bij de reeds dertig jaar bestaande

haniascholen.

individueel onderwijs in de vakken: steno-typen, boekhouden, handelskennis, moderne talen, spaansch, esperanto, correspondentie, schoon-schrijven enz. 5537

spreekuur maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 9.30—11.30, van 1.30—3.30 en van 7—9 aan de school a, regentesselaan 325—327

telefoon 332456

school c. laan van meerdervoort 870

telefoon 339451

HILVERSUM.

TE HUUR: gem. nieuw, modern huisje, bijzonder geschikt voor tijdelijk repatrieerenden, bev. beneden suite, kk, kld., W.C.; 1e étage: 3 slaapk., badk., W.C., zolder met 2 kamers, bad, vaste wascht. en centr. verw. Kleine tuin, gunstige ligging. Te bevr. Makelaars G. KOOLHOF & Zn., Melkpad 13, Hilversum. 5058

voldoende hoog artistiek peil heeft gestaan, om een bezoek overwaard te zijn.

Wij hopen dan ook, dat deze kunstvaardige Indonesische studenten een dergelijke uitvoering hier ter stede spoedig zullen willen herhalen.

Hoewel natuurlijk van zelfsprekend, lang niet zoo fraai, als de onvergelykelijk schoone wajang-wong, welke aan de Vorstenlandsche hoven op Java vertoond worden. geven deze dansen toch meer en beter het typische van die eigenaardig Oostersche Kunst weer dan die van een Raden Mas Jodjana of een Syria Thyra hoe zielvol en kunstzinnig deze ook mogen zijn. Wel zullen deze laatste door de meeste Westelingen beter gevoeld en begrepen worden, omdat zij er minder vreemd tegenover staan.

Zoo had Syria Thyra met hare op Balineesche motieven geïnspireerde dansen véél succes onlangs weer te Genève en betreffende eerstgenoemde lizen wij dezer dagen:

„De Javaansche danser Raden Mas Jodjan is op zijn jongste tournee door Europa voor het eerst in Italië opgetreden.

„Het Italiaansche blad La Stampa schrijft naar aanleiding van een voorstelling in het Teatro di Torino te Turijn o.a.: „Gewijde rhythmische standen op schilderachtige en beschrijvende elementen, steeds besloten in een strenge uitdrukkingbegrenzing: een vasthouden aan enkele motieven, in oorsprong afgeleid van het Javaansche Theater, dat door een koraal en een intermezzo van gamelang (het Javaansche orkest), aan den dans de uitdrukking toevertrouwd van de karakters der verschillende personen en van de bijzondere gemoedstoestanden; een sobere kunst, die uit tradities en legenden de essentiele elementen heeft weten te halen in een suggestief beleven en een wijze gestalte.

Elke dans vond bijval en in het bijzonder De Oogst, waar, in een reeks korte beelden, het zaaien en het oogsten van de rijst bijzonder gelukkig zijn uitgedrukt. Hij herinnert aan de kunst, die de oudste reliëfs der Oostersche sculptuur bezielde en het verloochent de styleering niet, die men uitgesproken modern kan noemen“.

Grappig klinkt daartegenover een critiek uit de Neue Freie Presse, waarin men o.a. lezen kon:

„Deze Javaan staat te ver van ons af, dan dat wij met hem zouden kunnen meevoelen. Bepaalde, zeer opvallende hoofdbewegingen bijvoorbeeld, die voor hem en zijns gelijken blijkbaar betekenis hebben, welke zij onmiddellijk begrijpen, deden ons veeleer denken aan de bewegingen van een slangkop en in het beste geval maken zij den indruk van een zenuwpatiënt“.

Maar ook de Javanen zelve schijnen deze eenigszins van Westersche opvatting getuigende Indische dansen niet te kunnen waardeeren, vooral de dans-beoefenaars onder hen niet, ofschoon zij zelve — misschien wel onbewust — op min loffelijke wijze, Westersche invloeden op hun kunst ondergaan.

Beide Kunstuitingen zijn echter, wanneer zij artistiek worden uitgevoerd ieder in hun soort, even bewonderenswaardig.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De ontwikkeling der wereldhistorie.

Vanuit Moscov vervoelgt de heer Zentgraaff zijn reisverhaal over „Het Land der twee Rivieren“ (Soer. Hbl. 24 en 27/12). Aan den overkant van de Tigris liggen in de dorre vlakke de lage heuvels, de overblijfselen der oude steden uit den tijd, toen de historie der menscheid begon. Vier duizend jaren geleden leefde hier het Assyrische volk, dat tien eeuwen later het toppunt bereikte zijner verschrikkelijke militaire glorie, van zijn weelde en lusten; een epos van strijd en overwinning, van wreedheid op zóó reusachtige schaal, dat zij immer zal blijven leven in de geschiedenis der Menschheid. Overal lieten de Assyrische legers in het gesteente de bluffende verhalen beitelten van hun overwinningen. Maar aan de Koningin van Assyrië werd hetzelfde noodlot voltrokken, dat zij voor anderen waren geweest. In 612 v. Chr. kwam de afrekening; Nineveh werd grondig vernield. Het waren volken van Indo-Germaanschen oorsprong (Meden en Perzen), die met het Semietisch imperium afrekenen. Maar de historie herhaalt zich. De Semieten zagen hunne ster weer rijzen na den lood van Mohamed; zij bouwden een nieuw imperium... en dit storte weer grootendeels ineen onder den hamer van volken van Indo-Germaanschen oorsprong. Er zit in de ontwikkeling der wereldhistorie eene dreigende zekerheid van vergelding. Voor de Semieten... en evenzoo voor ons!

Het Soer. Hbl. schrijft over „Nieuwe ontspanningsverschijnselen“ in Europa (22/12) en „Stalin“ (24/12, Villanus), de Java-Bode over „Britsch-Indië“ (29 en 30/12, 2de bl.).

Bij de jaarwisseling.

Bij de jaarwisseling besprak de Deli Crt. (31/12) de toestanden in Nederland, Indië en het buitenland.

Er is in Ned.-Indië h. i. nog zooveel te werken en er wordt gaarne gewerkt. Wat al niet is er nog te arbeiden in dit land ten bate van allen, die het bewonen, niet in de laatste plaats van de Inheemschen, die — de volkstelling heeft het uitgewezen — dank zij onzen arbeid op economisch gebied, in aantal vooruit zijn gegaan op een wijze, welke meer spreekt voor den zegenrijken invloed van het Nederlandsch bewind en den Nederlandschen ondernemingsgeest dan welke andere feiten ook. Die enorme massa te leiden en te beschermen, is een taak welke ook in het komend jaar met bezieling moge worden ten uitvoer gelegd, al moeten ook tal van maatregelen afstuiten op gebrek aan middelen. Het jaar 1930 is in dit opzicht stellig eervol geweest.

Wat betreft de internationaal-politieke verhoudingen over de geheele wereld, heeft 1930 een diepe teleurstelling achtergelaten. In het economische leven liggen de kiemen eener nieuwe wereldworseling. Bij haar ontzaglijken invloed verschijnen allerlei nationaliteitsvraagstukken en zuiver politieke problemen slechts op het tweede plan, en zelfs zijn deze in hunne uiterste instanties nooit geheel los te denken van economische overwegingen. Op dezen grond moet ook de overtuiging groeien, dat nergens het liberalisme van grooter waarde is, dan juist op het gebied der economie, waarbij zijn vrijhandelsbeginsel op den voorgrond treedt. Men mist de bestaande geestelijke waarden niet, wanneer men zich realiseert, dat wij deel uitmaken van een als geheel volkomen vermaterialiseerde samenleving. In de wereld hangt alles samen; in vogelvlucht vliegt de herinnering van den eenen uithoek der aarde naar den anderen, wanneer wij de gebeurtenissen van 1930 weer voor den geest brengen. Sovjet-Rusland is een groote zieke plek in het wereldbestel, waaraan de wereld ten onder kan gaan, wanneer het niet aan zich zelf ten onder gaat. Br.-Indië, Indo-China, Palestina, overal in Azië heerscht onrust. De problemen van Japan verdienen zorgvuldige aandacht. Australië is het typisch voorbeeld van een in socialen zin oververhit land, en het gevolg is een toenemende financiële verwarring. De menscheid laboreert over de geheele wereld aan talrijke kwalen. Zou het moreele bewustzijn tenslotte toch nog zoo sterke werking bezitten, dat het hiervoor noodige offer zal worden gebracht? Dat Amerika door een groot gebaar van een internationaal moratorium de schuldenlast verlicht, welke zoo zwaar op Europa drukt, dat Polen zijn minderheden in vrede leven laat, dat Engeland zijn verplichtingen nakomt jegens het Joodsche volk, dat zoo veel geleden heeft, enz. Het jaar 1931 zou wel eens nieuwe teleurstellingen kunnen brengen. Maar het verleden heeft meer tijden van depressie en oorlogsgerucht gekend! Laat ons met nieuwen moed verder gaan — zoo besluit de Deli Crt. — „alles sal reg kom“.

De depressie.

Enkele produceerende en exporteerende landen streven er thans naar in het buitenland een afzetgebied te vinden voor hunne goederen tegen een prijs, die niet slechts elke redelijke winstmarge uitsluit, doch zelfs rechtstreeksch verlies betekent. De bedoeling is om de belegerde markt te veroveren in de verwachting, dat de toekomstige winsten, wanneer de concurrenten er eenmaal uitgewerkt zijn, de genomen verliezen in ruime mate zullen vergoeden. Aan de dumping door Sovjet-

Rusland toegepast, ligt de bedoeling voor de hand: een entreddering der belaaide kapitalistische buitenlandse ondernemingen te bewerkstelligen. Verschillende regeeringen hebben zich afgevraagd op welke wijze daaraan paal en perk is te stellen. Landen, die aan actieve handelspolitiek doen (die beschermende rechten nemen), zullen daartoe eerder overgaan dan landen, die het vrijhandelsbeginsel hoog houden, zooals Ned.-Indië en tot voor korten tijd ook Nederland. Naar het oordeel van het Soer. Hbl. (22/12 „Dumping“) ligt het voorzeker op den weg van de Regeering van het bedreigde land, om door het heffen van een suppletioir invoerrecht dit verschil op te heffen. Speciaal de Ned.-Indische markttoestanden maken overweging hoe langer hoe urgenter, waar het maar al te bekend is, dat het dumpingsspoek in Ned.-Indië zijn kop heeft opgestoken, vooral tot schade van onze Nederlandsche industrie.

Ook De Loc. (27/12 blz. 3 „Suikerzaken“) acht het een niet opwekkend beeld der internationale economische betrekkingen, dat de Sovjet er heil in ziet hare producties op te voeren, wetend dat er een markt voor te vinden zal zijn. Zoo er nog ruimte zou zijn voor conferenties, acht De Loc. een samengaan der onmiddellijk betrokken volkeren urgenter dan vele andere breedvoelige besprekingen, daar de dreiging, welke een economisch zegevierend Rusland beteekent, van verdere strekking is dan men in wil zien.

Het Soer. Hbl. (24/12, 3de bl. „Handel en Fin.“) wijst nogmaals op de oorzaken van de huidige algemeene ontwrichting op ieder gebied: goud, zilver, tariefmuren, oorlogsschulden, overbevolking, communisme, emigratie, gemis aan nieuwe industrieën, vredesstijfperk, rationalisatie, gebrek aan internationale samenwerking, huurkoopstelsel, Rusland, militarisme, misbruiken in het naamlooze vennootschapswezen en emissiesysteem, onderconsumptie (euphemistisch overproductie genoemd), te hooge belastingen, stelselloos productiesysteem, enz. Alles gaat om de kwestie van gebrek aan internationale samenwerking in een samenleving, welke met den dag gecompliceerder wordt. Slechts internationale coöperatie kan de wereld uit de impasse redden. Het Chadbourneplan is ten grave gedaald, zooals alle andere pogingen, om de wereldsuikermarkt te stabiliseeren, geraald hebben; de vele tegenstrijdige belangen waren niet te overbruggen. Dat lot is trouwens allen anderen artikelen ten deel gevallen, waarvan men getracht heeft de positie kunstmatig te verbeteren; het resultaat is in de meeste gevallen averechts geweest. Zoo viel tin in de afgelopen week tot zelfs 76 gulden per pikol!

Het Soer. Hbl. (27/12, 3de bl. „Soer. Weekoverzicht“) constateerde aan het einde van het jaar een scherp doorgezette daling in de koersen van aandeelen, welke daling hoogstwaarschijnlijk meer toe te schrijven is aan verkoopen van teleurgestelde haussiers. De haussiers konden — n. h. i. van den schrijver — niet verwachten thans door het koopen van een paar fondsen rijker te worden, waar alles om ons heen kraakt, nu het prijsniveau nog steeds daalt, de werkloosheid overal stijgt, in- en uitvoeren verminderen, faillissementen toemen, overal de begrotingen tenvallen en alle conferenties een échec zijn! Er is thans nog geen plaats voor optimisme en de tijd om weder slapende en zonder arbeid rijk te worden, zal wel niet meer aanbreken. Over enkele weken begint de bulk van alle rietsuiker levende landen af te komen en dan blijft af te wachten hoe de wereldsuikermarkt dit zal opnemen. De prijs van rubber is weder beland op het vorige peil van ongeveer 21 cent.

Wij vestigen de aandacht op de Deli Crt. (30/12 „De Amerikaansche tariefwet“, Mr. E. H. van Baumhauer), het Soer. Hbl. (22/12, 2de bl. „Stopzetting van den zoutaanmaak overwogen“; 23/12 „Zout en politiek“, Z. en „Wanneer eindigt de depressie?“ Smissaert) en De Sum. Post (31/12 „De goudmijn op Sumatra“, Van der Haas).

De Merapi.

De dabladen (o.a. De Loc. 22/12, blz. 7, 17 en 30; 27/12, blz. 5) vervoelgen hunne verslagen met foto's over de Merapi-uitbarsting. De groei van de lavamassa ging bij vroegere uitbarstingen (evenals thans) veelal gepaard met de vorming van lavalawinen, die met groote snelheid langs de glijbanen afdaalden, een heete eruptiewolk (nuée ardente) met zich meevoerend. Deze nuée ardente zou men kunnen vergelijken met den wervelwind, die in de Alpen aan sneeuwlavinen vooraf pleegt te gaan. Meermalen werden in de 19de eeuw Inlanders uit de hooggelegen kampongs door de heete gassen getroffen. De ramp van 1920, toen 35 Javanen aan den voet van de Blongkeng-glijbaan den dood vonden, was slechts een herhaling van hetgeen vroeger gebeurd was. De vorm der Merapi-ravijnen is karakteristiek. De wanden, bestaande uit vulkanisch zand waarin groote lavablokken liggen, rijzen ter weerszijden van de bedding loodrecht op, soms liggen die laharterrassen boven elkaar, scherp van elkaar gescheiden als de treden van een trap. Van 1909 dateert de oppersing van de Westelijke prop van den Merapi, waar zich thans de heftige werking heeft vertoond met als gevolg de uitstorting langs de verschillende glijbanen aan die zijde van den berg. Volgens dr. Neumann moeten, terwijl de uitbarsting woedde, zware regens zijn gevallen. Er zijn drie kraters: de Semowo-krater, de Blongkeng-krater en de Batang-krater. Gloeiende steenen en ander eruptiemateriaal vermengen zich met het regenwater en vormden de

WESSELING & Co.
ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

lahars. De toneelen, die de militaire patrouilles onder de oogen kregen, tartten elke beschrijving. Vele desabewoners zijn niet overleden als gevolg van de verbranding van de huid, maar de gloeiende lucht heeft de longen verschroeid en zoo tot een onmiddellijken dood geleid.

Een redacteur van het Bat. Nwsbl. 24 t/m. 30/12) aanschouwde den lichtenden berg bij nacht. Het was een fascineerend schouwspel; altijd door vloeiden nieuwe stroomen vuur uit den krater en teekenden een breed lichtend spoor in het nachtelijk duister. Groote steenen sprongen naar omlaag en hun vurige baan moet kilometers hebben bedragen. Soms was het of een reusachtige blaasbalg het vuur deed oplaaien; dan werd het rood dieper en kwam er een krans van fantastisch licht om den heelen bergtop. Daarop zakte de gloed weer een oogenblik weg en spatte er vurige vonken uit den kratermuil, die zich verspreidden zooals bij vuurwerk, wanneer de pijl is opgegaan en de kleurige kogels uitzwermen tegen de donkere lucht, om statig te dalen en in hun val het rood, het blauw, en het groen weer te verliezen. Hier was maar één kleur: het rood, maar het varieerde van laaiend verniljoen tot donker karmozijn, en het vuurwerk was van een heftigheid en een omvang, die alle menschenwerk in de schaduw stelden. Het hield niet op. Er waren momenten, dat de vuurgloed zoo intens was, dat men verwachtte den wand te zien barsten en den donkeren muur van den berg vaneen te zien rijten. Hier voltrekt zich voor de oogen van den mensch een verschijnsel uit den kringloop der dingen: het vuur in den berg vernietigt het leven van menschen, dieren en planten. Doch de sawahs, de wegen en de desa's worden niet bedekt met lava, dat hard wordt als steen, doch met modder en zand, die zich tot vruchtbare aarde omzetten. Na jaren zullen deze grijze, doodsche vlakten vruchtbaarder zijn dan ooit en de desa's vol leven. En daarop zal er weer een oogenblik komen waarop dood en verderf over dit land heerschen zullen. Zoo is het niet alleen thans en hier, maar van het begin der tijden af op de hellingen van alle vuurspuwende bergen.

De Java-Bode vertelt van „Kolonisatie Nieuw-Guinea“ (30/12), De Loc. van „De Bodhisattwa's van Plaosan“ (15/12), „Ngai Bagelen“ (19 en 22/12) en „Indo-Eur. families“ (19 en 27/12), de Deli Crt. van „Bengkalis“ (24/12), „Angola“ (2/1) en „Het Congres voor tropische geneeskunde te Bangkok“ (31/12). De Sum. Post van „Het volk van den Merapi“ (23/12) en „Koppensnellers in actie op N.-Guinea“ (27/12, 3de bl.).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Volgens de Soeloch Rajat Indonesia van 25 Oct. '30 keert de volksbeweging thans in een zeer précaire positie; de P. N. I. maakt een droevige tijd door, het geschil tusschen de Studieclub en de P. S. I. I. vertroebelt de volkseenheid en nu komt de actie van Tabrani met zijn nieuwe partij. De Studieclub zal in tegenstelling met andere partijen geen vermoedens lanceeren aan het adres der P. R. I. en haar leiding, want zij neemt tegenover alle nationale partijen immer een sympathiseerende houding aan. Zoolang zij nog geen gegevens bezit die haar antipathie kunnen wettigen, zal zij te goeder trouw handelen en de oogen en ooren goed open doen. In haar actie zal zij de vrienden niet in den weg staan, die gezamenlijk het Groot-Indonesië willen opbouwen. In dezen zwaren tijd moet elke nationalistische partij de moeijlichkeiten van de volksbeweging onderkennen en elke nationalist moet bereid zijn voor het algemeen belang te offeren. Wil de P. P. P. K. I. haar doel verwezenlijkt zien, dan moeten de daarbij aangesloten vereenigingen verdraagzaam en grootmoedig zijn en weten te geven en te nemen. De correctie kan niet van buiten komen, de afzonderlijke vereenigingen moeten zich zelve weten te corrigeeren. In verband hiermede let de Club niet op de kleine nietige bisbilles, hiervoor heeft de leiding geen tijd, doch zij zal overal knooppunten zoeken, die kunnen leiden naar de Groot-Indonesische eenheid. Evenmin zal zij aarzelen de aanvallen tegen haar standpunt, waar noodig, te bestrijden.

In zijn beschouwing over de beteekenis van het in Dec. '30 te Soerabaja te houden vrouwencongres, stelt de Soeloch Rajat Indonesia van 1 Nov. voorop dat de Indonesische vrouwenbeweging niet moet worden beschouwd als een copie van die in Europa. De Indonesische vrouwen hebben in verband met de algemeene positie van het Indonesische volk een veel meer omvattende en zwaardere plicht dan haar Europeesche zusters te vervullen, zij moeten zich eveneens op den weg der nationale beweging begeven. Bij het nastreven van de Nationale onafhankelijkheid moeten de vrouwen ook hare schreden richten naar Groot-Indo-

COLUMBIA

Grafonola's en Records
"THE COLUMBIA HOUSE"
Laan van Meerdervoort 99

Den Haag — Telefoon 332151

Laat uwe machine nazien, opnieuw stellen en schoonmaken, voordat gij er mede naar Indië vertrekt.

Reparaties binnen 2 dagen

5333

ODEON

nesië, omdat de Indonesische beweging geen nut zal afwerpen als de vrouw geen medewerking verleent. Op grond hiervan wordt de actie van de Hindoe-leidster Naidu tot voorbeeld gesteld. Het blad onderscheidt de vrouwenverenigingen in dezelfde soorten als de mannenverenigingen. De vrouwenbeweging te Jacatra (Batavia) is even ruim als de P. N. I., terwijl de „Poetri Boedi Sedjati” het evenbeeld is van de Studieclub. Deze onderscheiding is volgens het blad van groot belang met het oog op den toestand, waarin op het oogenblik de mannenverenigingen verkeren. Gehoopt wordt dat de vrouwenverenigingen een hooger eenheidsbesef hebben dan die der mannen en dat de federatie in staat zal zijn de dreigende scheuring onder deze laatste uit de wereld te helpen.

Wijzende op het bezoek van den Landvoogd aan Indo-China, merkt de *Oetoesan Sumatra* van 11 Nov. '30 op dat dergelijke ontmoetingen tusschen de gouverneurs-generaal van koloniale gebieden in het Oosten een politieke achtergrond hebben, n.l. de gemeenschappelijke bestrijding van het communistisch gevaar. Vervolgens vestigt het blad speciaal de aandacht op de passage in de rede van G. G. de Graeff te Hanoi, waarin Z. Ex. verklaarde dat elke noodige hervorming dadelijk, ook al vraagt men er niet naar, moet worden tot stand gebracht, omdat niet zelden de wijze van het geven meer wordt gewaardeerd dan de gift zelf. Die woorden zijn belangwekkend, omdat de praktijk daarvan reeds is toegepast in Indonesia, n.l. door de invoering van de z.g. „Inlandsche meerderheid”. De schrijver doet uitkomen wat een tegenkanting die goede bedoeling van de Hollandsche zijde ondervond, hoe daardoor de geheele Inl. bevolking partij trok voor de Regeering, zoodat, toen die „meerderheid” in de Tweede Kamer goedgekeurd werd, de Indonesiërs blij waren, ook al was de zaak zelf niet zoo bevredigend. Schrijver voor zich vindt dat de „wijze van geven” in de tweede plaats komt; hij krijgt liever een diamant toegeworpen dan een waardeloos stukje glas met een vriendelijk gelaat en schouderklappend aangeboden.

De *Pewartu Deli* van 3 Nov. heeft het over de door den heer Kies, een bekend P. E. B.-man, gestichte nieuwe partij, de Ned. Ind. Staatspartij. Deze partij, volgens het blad gebaseerd op de associatiepolitiek, is een suggestie voor den Pol. Econ. Bond en het Europeesch pendant van de Partai Rajat Indonesia van Tabrani. Als rem en controle-apparaat voor de P. R. I. is de nieuwe partij zeker uitstekend en door den heer Kies zeer knap uitgedacht. Het verschil tusschen beide partijen is dat de P. R. I. door een Indonesiër is opgericht, terwijl de Kies-partij bij de Europeanen begint. Via den P. E. B. d. w. z. na huldiging van de Rijkseenheids-idee, kunnen ook Indonesiërs lid van de N. I. S. P. worden. Associatie is hier wederom de grondslag, want zonder de hulp der Indonesiërs kunnen de heeren niet alleen staan. De heer Kies zal veel Ind. aanhangers krijgen, want... een zetel in den Volksraad is zeer begeerlijk. Ook deze partij wenscht het blad geluk toe. De lucht is hier nog niet verzadigd van politiek. Hoe meer partijen en scheiding, des te eerder zullen de oogen geopend worden en zal men dingen gaan zien waarvoor men thans blind is.

Volgens de *Darmokondo* van 10. Nov. '30 heerscht in de Indonesische wereld wederom groote deining en wel op onderwijsgebied. Dat het onderwijs deining kan veroorzaken behoeft geen verwondering, omdat het in de tegenwoordige samenleving een zeer voorname rol speelt. Menschen die geen voldoende onderwijs hebben genoten, hebben niet die waardeering welke een mensch behoeft. De in de Holl. Inl. Onderwijs-Commissie zittende vertegenwoordigers van de Indonesiërs hebben zich gekant tegen de voorstellen om de uitbreiding van het Westersch lager voor Inlanders te beperken. Of deze bezwaren van Indonesische zijde invloed hebben, ja dan neen, zeker is het dat de Regeering het denkbeeld van de commissie niet heeft overgenomen. In de plaats van de voorstellen der commissie is het „herorderingsplan” gekomen, dat het het gansche onderwijsstelsel wil omzetten. Waar de denkbeelden der commissie door de Indonesiërs reeds

zijn afgekeurd, zal het herorderingsplan (dat ongeveer dezelfde strekking heeft) van zelf ook worden verworpen. Waardeering verdient de actie van de onderwijzers te Sragen, die op vele kleine plaatsen openbare vergaderingen hebben belegd ter bespreking van het plan, die zich unaniem daartegen hebben verklaard. Mocht ondanks het feit, dat de Indonesiërs zich tegen het plan hebben gekant, dit toch worden uitgevoerd, dan is alleen de Regeering verantwoordelijk voor de gevolgen.

In de *Darmokondo* van 12/14 Nov. wordt opgenomen een verslag van de door eenige Boedi Oetomo-afdelingen in Solo, in samenwerking met enkele plaatselijke verenigingen gehouden openbare vergadering ter bespreking van de ontwerp-verordeningen voor den „Bale Agoeng” (Grootte Raad) voor de Vorstenlanden. Blijkens het verslag waren er vertegenwoordigers van 22 andere verenigingen en was ook talrijk publiek opgekomen. Door de vergadering werd een motie aangenomen waarin het ontwerp in zijn geheel werd verworpen. Eenige wenschen werden naar voren gebracht, als: het invoeren van een evenredige vertegenwoordiging, een kieswet en bij gemis hiervan benoeming uit de door verenigingen aanbevolen candidaten, toekenning van parlementaire rechten en onschendbaarheid der leden.

Volgens den schrijver was de vergadering een succes en de groote opkomst van het publiek was een bewijs dat de Indonesiërs politiek reeds „doelbewust” zijn. Hij concludeert dat men in de Vorstenlanden een Volksraad in het klein wenscht.

Een ander schrijver betreurt het dat de adellijken en andere Javaansche hooggeplaatsten niet op genoemde vergadering aanwezig waren, terwijl zij toch wel degelijk hebben geweten dat de zaak hun belangen raakt. Waren zij bang met nationalistes samen te zitten?

In het nummer van 12 Nov. van hetzelfde blad uit een inzender zijn ergernis over het gedrag van den Europeeschen Regeeringsvertegenwoordiger op de jongste gecombineerde openbare vergadering in een sociëteit te Solo. Door zijn hoed op te houden wilde hij de vergadering kleineren en wellicht de Indonesiërs in hun geheel. Beschouwde hij de vergadering als een bijeenkomst van minderwaardige lieden, zoodat hij zijn fatsoensvormen vergat? Op die manier verlaagt hij het prestige van de hooge Regeering.

In de *Darmokondo* van 30 Oct. wordt een tot het volk van Indonesië gericht manifest opgenomen van de in Nederland gevestigde Studentenvereniging Perhimpunan Indonesia, waarin wordt verteld, dat de Indonesische beweging, nauwelijks vier jaar na de roerige Novemberdagen, thans heftigen tegenstand ontmoet. Huiszoekingen en arrestaties werden door de machthebbers in deze landen toegepast ten aanzien van de ware volkspartij, de P. N. I. Zij wenschen blijkbaar met de kracht der „vervolgingswet” de populaire volkspartij te verlammen. In deze droevige en moeilijke periode ondergaat de beweging een zware beproeving; de lafhartigen zullen zich terugtrekken, doch de moedigen zullen bij hun vaste overtuiging blijven; het is de tijd dat het kaf van het koren wordt gescheiden. Het volk van Indonesië voelt pijn in zijn hart en voelt wel degelijk hoe bitter het lot is van overheerschten. Geen macht ter wereld is in staat het streven naar opheffing van land en volk, het recht van den mensch, te vernietigen, hoogstens kan dat streven tijdelijk worden getemperd. Het volk dat zijn plicht kent, zal steeds op dien weg voortgaan, ongeacht de zware belemmeringen die het ondervindt. Gehoopt wordt dat, mochten de tegenwoordige leiders vallen, er nieuwe, in dubbel aantal, hun plaatsen zullen innemen. En dan niet alleen uit de intellectueelen, doch uit het volk zelf.

Onder het hoofd „Kolonie en kolonie”, toont de redactie van de *Bintang Timoer* van 20 Oct. '30 het verschil aan tusschen de Nederlandsche kolonie en de Filippijnen, een en ander in verband met de in den laatsten tijd herleefde propaganda voor vrijheidsactie langs parlementairen weg, waarbij als basis genomen wordt de onafhankelijkheidsbeweging in de Filippijnen. Na een korte uiteenzetting van de non-coöperatie-politiek der P. N. I.-nationalisten, welke er op gericht is om de bestaande raden waardeloos te maken in de oogen van het volk en dusdoende de Regeering te dwingen die raden te vervangen door een parlement, een echte volksvertegenwoordiging, zegt de red. dat deze fijne zet van de P. N. I. geen succes zal hebben zoolang de rasgenooten nog niet overtuigd zijn van de waarde der publieke opinie, zoo lang bij hen nog het algemeen belang moet wijken voor eigen belang en zoo lang zij nog waarde hechten aan de „eer” van het Volksraads-lid zijn. Het schijnt dat de nieuwe strevers naar zetels in den Volksraad dit zijn niet om der wille van de „dertig pop”, doch inderdaad voor het algemeen welzijn. En hun overtuiging is gegrond op den vooruitgang der Filippijnen langs parlementairen weg. Schrijver gelooft niet dat een land zijn winstgevende kolonie zal prijs geven zoolang het die winst nodig heeft voor het eigen bestaan. Amerika is, anders dan Nederland, niet afhankelijk van zijne koloniale bezittingen en als Amerika de Filippijnen onafhankelijk maakt, zal het de sympathie van heel Azië verwerven en de haat tegen Amerika's

ESHERSURREY CARPETS
DIRECT FROM THE ORIENT
ARE LIKE SUNRAYS
THE IDEAL FOR YOUR HOME

COME AND SEE OUR COLLECTION
WITHOUT OBLIGATION
THE HAGUE - 58 LANGE VOORHOUT

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJVEILINGEN

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Instituut Hommes
Internaat Hoogezand
nd. jongens Holland
VRAAGT GRATIS PROSPECTUS

5350

vijand Engeland doen groeien. De Filippijnen zijn veel meer vooruitgegaan dan Indonesië, niet omdat daar „de parlementaire weg” gevolgd wordt, doch dank zij de politiek van Amerika zelf.

De Mal-Chinesche *Keng Po* van 29 Oct. bevat een half ernstig, half badinerend artikel van den volgende inhoud.

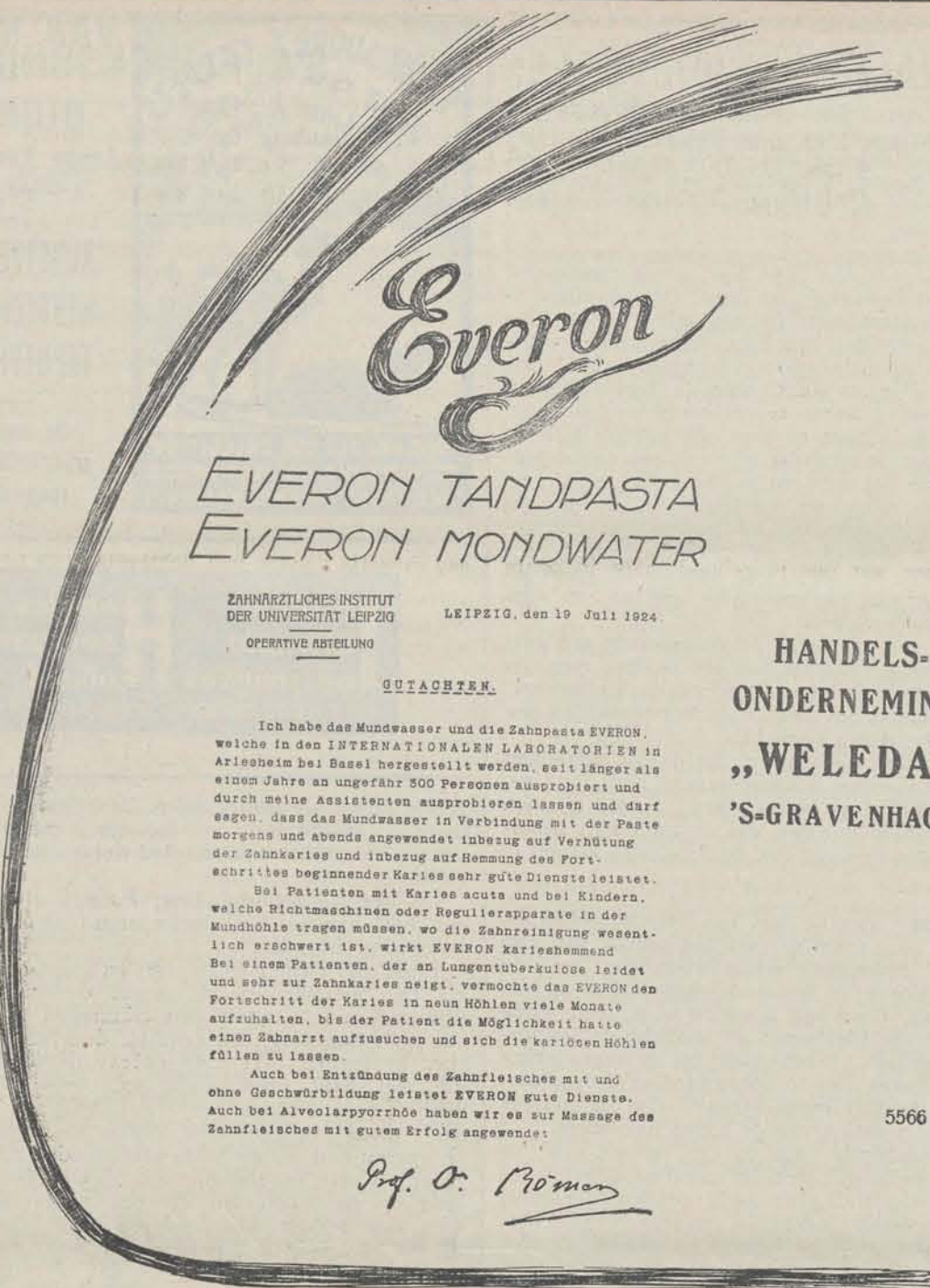
Bijna alle nationalistes, van half non-coöperatoren als dr. Soetomo tot de meest overtuigde „non”, krijgen van het comité van Islamieten te Bandoeng een schrobbeering. De oorzaak daarvan is — *cherchez la femme* — ... de rede van mej. Soewarni, die met haar propaganda voor een afvaardiging naar het vrouwencongres te Lahore de bedoeling heeft, haar landgenooten vooruit te brengen, maar zich bewust of onbewust in afkeurenden zin over den Islam heeft uitgelaten, niet denkende dat haar rede op de Islamieten als een roode lap op een stier zou werken. Van anderen kant bekeken, mag zij wel van succes spreken, want haar naam is nu overal bekend geworden, zoodat zij thans, gelijk Byron eertijds, kan zeggen: „I awoke one morning and found myself famous.” De scheiding tusschen de nationalistes en Inlamiëten zal zeker de vreugde opwekken van lieden, die een „monsterverbond” onder de Indonesiërs vreezen. Deze toestand zal, als er niet gauw een verzoening tot stand komt, de kracht van de volksbeweging tientallen jaren kunnen terugbrengen. Heeft de P.P.P.K.I. die zich in haar program o.m. tot doel stelt het beslechten van eventuele geschillen tusschen de Indonesiërs onderling, geen levenskracht meer of moet alles voorloopig gestaakt worden totdat de P. N. I.-zaak afgelopen is? In Br.-Indië of de Filippijnen zou men om zoo iets lachen. De *Keng Po* acht het noodig, dat de leiders van beide zijden spoedig een conferentie houden, waarvan de resultaten aan het volk moeten worden bekend gemaakt. En mej. Soewarni mag a.s. week niet spreken, omdat dit weer aanleiding kan geven tot ruzie.

De *Bintang Timoer* van 28 en 29 Oct. en 3 Nov. '30 geeft in een uitvoerig stuk een beschouwing over een mogelijke scheuring in de P.P.P.K.I., de groote federatie, tusschen nationalistes en Islamieten, waarbij schrijver uitgaat van de uitlatingen van dr. Tjipto ten opzichte van de P. S. I.-leiders Salim en Tjokroaminoto en waarin verder van het geschil Soetomo-Soekiman, de kwestie van scheiding tusschen Kerk en Staat en het geval Soewarni (haar voor den Inl. beledigend geachte rede) behandeld worden. Aan het slot van het artikel vragende of de P.P.P.K.I. uiteen zal vallen, zooals door de Sana-partij en door de agents provocateurs gewenscht wordt, antwoordt schrijver ontkennend. Wanneer de P. S. I. uit de P.P.P.K.I. trad, zou dat wel een krachtverlies beteekenen voor de beweging, die zich in de P.P.P.K.I. heeft opgehoopt, doch in de nationale beweging, die niet aan godsdienst gebonden is, zou daardoor een zuivering komen en de federatie zou als een krachtige vesting blijven bestaan.

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA
GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

Everon

EVERON TANDPASTA
EVERON MONDWATER

ZAHNÄRZTLICHES INSTITUT
DER UNIVERSITÄT LEIPZIG LEIPZIG, den 19 Juli 1924.
OPERATIVE ABTEILUNG

GUTACHTEN.

Ich habe das Mundwasser und die Zahnpasta EVERON, welche in den INTERNATIONALEN LABORATORIEN in Ariesheim bei Basel hergestellt werden, seit länger als einem Jahre an ungefähr 500 Personen ausprobiert und durch meine Assistenten ausprobieren lassen und darf sagen, dass das Mundwasser in Verbindung mit der Paste morgens und abends angewendet in bezug auf Verhütung der Zahnkaries und in bezug auf Hemmung des Fortschrittes beginnender Karies sehr gute Dienste leistet. Bei Patienten mit Karies acuta und bei Kindern, welche Röntgenmaschinen oder Regulierapparate in der Mundhöhle tragen müssen, wo die Zahnreinigung wesentlich erschwert ist, wirkt EVERON karieshemmend. Bei einem Patienten, der an Lungentuberkulose leidet und sehr zur Zahnkaries neigt, vermochte das EVERON den Fortschritt der Karies in neun Höhlen viele Monate aufzuhalten, bis der Patient die Möglichkeit hatte einen Zahnarzt aufzusuchen und sich die kariösen Höhlen füllen zu lassen. Auch bei Entzündung des Zahnfleisches mit und ohne Geschwürbildung leistet EVERON gute Dienste. Auch bei Alveolarpyorrhoe haben wir es zur Massage des Zahnfleisches mit gutem Erfolg angewendet.

Prof. Dr. Pömann

**HANDELS-
ONDERNEMING**

**„WELEDA”
’S-GRAVENHAGE**

5566

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Historisch Tijdschrift

1930. Godsdienstige toestand van Curaçao. In de eerste eeuw (1634—1742) van het Hollandsche Bestuur, door P. A. Euwens. O.P. (deze belangwekkende studie is door een R. K. priester op Curaçao geschreven. In dit eerste stuk behandelt de schrijver: Curaçao onder de plakaten. Het Protestantisme op Curaçao. De Hervormde Predikanten, Dnè Nicolaas Verkuy, en Twee Lutherse Predikanten.)

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 24 van 16 Dec.: Planten door mieren bewoond (er bestaat een groep van mieren, welke in haar nesten een schimmel kweekt en deze schimmel als voedsel gebruikt. Er zijn ook mierensoorten, die bloemplanten kweken, echter niet ter versiering, en evenmin om ze te eten, maar hoofdzakelijk ter bevestiging van hun nesten.) — Agapanthus Umbellatus L'herit, door H. J. Wigman (een lelieachtige plant, ook genoemd liefdebloem, Afrikaansche lelie, uit Zuid-Afrika in Europa ingevoerd. Komt ook in de bergstreken voor.) — Mieren als bondgenooten van den planter, door J. C. van der Meer Mohr (ontleend aan de Lingnaam Agric. Review, Canton Vol 2, 1925. Zonder zwarte mieren geen cacao.) — Het Rubbervraagstuk, door J. M. Burgers. — Eenige houtsoorten uit Guyana (vervolg.) — Het gebruik van rubber voor bestrating, door ir. J. A. Hyner (in Parijs zijn in 1927 enkele proefstukken uitgevoerd en in 1929 hervat.)

De Indische Mercur

No. 4 van 28 Januari: De Suikerconventie van Brussel van 1930, door dr. H. C. Prinsen Geerlig. Verslag omtrent den stand der cultures, alsmede inzake den uitvoer der voornaamste producten van

Suriname, 3de kwartaal 1930, door G. Stahel. — Thee drogen (ontleend aan The Planter's Chronicle. Oliestoken blijkt meer efficiënt te zijn en is goedkoper dan steenkool.)

De Indische Post

No 52 van 27 December: De Inheemsche Meerderheid in de Gemeenteraden. (Het opvoeren, zegt het blad, van het aantal inlandsche leden in de stadsgemeenteraden is weer een van de drijverijen der Regeering, welke aan Indië zonder eenig verband met de werkelijkheid worden opgedrongen, terwijl het in sommige inlandsche kringen gehoorde gepraat over een inlandsche meerderheid in de stadsgemeenteraden geen andere betekenis heeft dan dag-droomerij van luchtkasteelen.) — Bezuiniging door Reorganisatie in de Steden (cijfers worden gegeven in procenten van het aantal Nederlanders en inheemsche krachten in verschillende steden.)

De Indische Verlofganger

van 22 Jan. No. 25: Generaal Carel van der Wijck, door S. Kalf. — „Klein Droppie” en de Vaderlandsche Geschiedenis van den „Ouden Admiraal”, door A. Werumëus Buning (een der talrijke marineschetsen van den op 21 Januari 85 jaar geworden jubilaris.)

De Kracht

No. 8 van 1 Januari: Werkloozen-Exploitatie (de schrijver geeft een tiental geboden voor werklozen.) — Ernstige verliezen in de Tabak in 1930 geleden. (De thans verkochte Sumatra-oogst heeft voor de gezamenlijke ondernemingen een verlies van een kleine 5 miljoen gulden opgeleverd.)

Nederlandsch Fabrikaat

Afl. 1 van 20 Januari: Bevordering van de belangstelling in een kennis omtrent Nederlandsch fabriek bij het technisch onderwijs in Ned.-Indië (door tusschenkomst van het Alg. secretariaat der vereeniging is een belangwekkende verzameling materiaal, dat uitstekend geschikt is om dienst te doen bij het technische onderwijs, in het bezit gekomen van de heeren directeuren der Technische Scholen op Java.)

Nederlandsch-Indië

Afl. 5 van 16 Dec.: Richtlijn. De P. E. B. en Wij, door Fruin (hoe meer Nederlandsche groepen

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in **ongezellige, onvrije en meestal dure** gemeubileerde woningen, terwijl wij U **compleet naar Uw eigen smaak en billijk** installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor **tweederden** ($\frac{2}{3}$) van den koop prijs terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG
F. J. POT, Dir.

**Rusthuis „Henriëtte Hoeve”
WOLFHEZEN
Zomer- en Winterverblijf**

mooi gelegen voor rustbeh., herstell. en diëetpatiënten. Ook voor familie met grootere kinderen. Prettig milieu. Centr. verw., w. en k. str. water, badk. Telefoon 7. Brieven Mevrouw NIPKEN. 5612

met elkaar front maken tegen de ondermijning van het Nederlandsch gezag in deze landen, hoe beter het is. Maar daarnaast dient iedere groep er voor te zorgen, dat zij haar eigen karakter blijft behouden, wil zij een werkelijke vertegenwoordiging zijn van wat leeft in de hoofden en harten van haar leden.) — De Vaderlandsche Club in den Volksraad, door Caedo non Cedo. — Verlofsbepalingen.

De Rijkseenheid

van 28 Januari no. 18: De wettelijke verhouding tusschen Europeesch en Inlandsch Bestuur in Indië. (De ergste inbreuk op den door de wet vastgestelden aard van het inlandsch bestuur zou wel zijn de toekenning van gezag over niet-inlanders aan ambtenaren van het Inlandsche Bestuur. Een ambt dat macht geeft over niet-Inlanders, is geen post van Inlandsch bestuur meer. Door zulk een macht toe te kennen vervalscht men het karakter der wettelijke instelling.) — De vrijheid van het woord en de Indonesische gevoeligheid. — Oud-Heidensche voorstellingen omtrent de zielen, door prof. C. Spat.

Tijdschrift voor het onderwijs in de Aardrijkskunde.

Afl. 1 van Januari: Naar de bronnen van de Brantas, door D. E. A. Lutjeboer (een school-excursie in Oost-Java.)

Tropisch Nederland

No. 20 van 26 Januari: Gloedwolken en Lahars. Vulkanische Katastrophen in Nederlandsch-Indië, door prof. dr. B. G. Escher. II (slot). Talrijke afbeeldingen en kaarten verduidelijken dit artikel.)

Het Vaderland

van 24 Januari, Avondblad D.: Het honderdjarig bestaan der Barisankorpsen op Madoera. Trouwe hulptroepen van ons Indische leger, door S. P. (dit feest werd op 25 Januari op Madoera herdacht (de commissaris-generaal Van den Bosch gelaste bij besluit van 12 Februari 1831 de oprichting van korpsen barisan of pradioerits in de verschillende residentien van Java.)

BOEKENSCHOUW

Voorschriften voor de atletiek (Ind. Leger). Gebr. Van Cleeff, f o.65.

Verzameling van Nederlandsch-Indische rechtspraak en rechts literatuur, bewerkt door mr. J. Duparc, 4de vervolg 1925—1929, bewerkt door mr. Joh. Paulus. Mart. Nijhoff f 8.—

The temporal and spiritual conquest of Ceylon, door Father Fernao de Queyroz, 3 deelen f 21.— Mart. Nijhoff.

Wetboeken, de Ned.-Ind. Benevens de Grondwet voor het koninkrijk der Nederlanden, en de belangrijkste in Nederlandsch-Indië geldende wetten, algemeene verordeningen en besluiten, met verwijzing naar de op elk artikel betrekking hebbende Ned.-Ind., Nederlandsche en sommige Fransche wetsbepalingen. Uitg. door mr. E. M. L. Engelbrecht. Dl. I. Sijthoff, Leiden, geb. f 18.50.

Rapport van de Commissie van Advies inzake de plannen tot herordering van het Inlandsch Lager onderwijs. Uitg. door de Vaderlandsche Club.

VICTORIA-WATER

HEERLIJK **GEZOND**
NATUURLIJK BRONWATER 5504

Suriname

„De West” van 23 December schrijft in een hoofd-artikel over „spoorwegen in de Guyana's”.

„De Guyana's behoren tot de achterlijkste landen ter wereld op het gebied van spoorwegverkeer. Dank zij den ruimen blik van gouverneur Lely is Suriname nommer één geweest met den aanleg van een spoorweg naar het Zuiden. In Engelsch Guyana is dezer dagen voor de zooveelste maal sprake van den aanleg van een spoorweg naar het Hinterland, maar er zal waarschijnlijk nog heel wat water door de Demerara-rivier stroomen eer die spoorweg het licht ziet. Toch zal het er op den duur wel toe komen, als slechts de omstandigheden daartoe medewerken. Bij den aanleg van onzen spoorweg in de richting van het Lawa-gebied, werd gelijktijdig een uitgebreide exploratie van gouvernementswege ondernomen in het gebied tusschen Sarakreek en Marowijne, in de hoop, dat de uitkomsten daarvan de doortrekking van dien spoorweg zouden rechtvaardigen. Dit was echter niet het geval. De exploratie was een teleurstelling, hoewel plaatselijk enkele rijke kreekten werden ontdekt, met name in het Grankreek-gebied. De aanleg van den spoorweg werd daarom stop gezet bij Dam aan de Sarakreek.

Is daarmee nu de kwestie van den aanleg van een spoorweg naar Lawa voor goed van de baan?

Wij voor ons gelooven dat het laatste woord in deze niet gesproken is. Er zijn aanwijzingen dat de Guyana's als goudland nog niet hebben afgedaan. In het Grankreek-gebied is het vorig jaar van particuliere zijde een onderzoek ingesteld. Het resultaat daarvan is van dien aard, dat het ter hand nemen van een ontginning in dit gebied, zoo goed als verzekerd is. Maar er is meer. Ook op het oude plaser van de Compagnie des mines d'or aan de Lawa moeten, kort voordat de bedoelde Compagnie het bedrijf staakte, nieuwe vindplaatsen van goud ontdekt zijn, die een jarenlange exploitatie waarborgen.

„Ook aan den Franschen kant der Marowijne beschouwt men de goudindustrie als geenszins hebbende afgedaan. Integendeel, nieuwe vondsten in het Ininigebied hebben groote activiteit doen ontstaan”....

„De kreek van Inini — waar een kwart eeuw geleden duizenden kilogrammen goud per jaar werden gewonnen — ligt vlak over 't plaser van de Compagnie des Mines d'or, in het Lawagebied. Het is dus slechts door een waterlijn gescheiden van een gebied waar nu weder nieuwe goudvondsten de aandacht trekken”.

„Mocht het weder tot een intensieve exploitatie in die streek en in het Grankreekgebied komen, dan is het geenszins uitgesloten, dat de lang gekoesterde wensch om den spoorweg in ons Hinterland doorgetrokken te zien, verwezenlijkt wordt.

Een factor van groote beteekenis voor den toekomstigen loop van zaken is verder de vraag, of het zal komen tot een bauxietontginning in het Marowijnegebied. Bij een voorloopige verkenning door de Surinaamsche Bauxite Maatschappij (een vertakking van de groote Aluminium Trust van Amerika) eenige jaren geleden, kwam men tot een schatting van een hoeveelheid van 200 millioen ton bauxiet welke aanwezig zouden zijn in het Nassau gebergte. Latere onderzoekingen, van andere zijde ingesteld, hebben de aanwezigheid van bauxiet in dit gebergte bevestigd. Het Gouvernements Advertentie Blad meldt, dat aan de Kalbfleisch Corporation een concessie van 19.200 hectaren in deze streek is verleend. Brengt men dit in verband met de reeds lang aangehangige plannen van de Kalbfleisch om een groot bauxietbedrijf in het leven te roepen, dan schijnt het geenszins utopistisch om ook van dit bedrijf een krachtigen stoot te verwachten voor spooraanleg in het Marowijne-gebied.

Op grond van een en ander zouden wij nogmaals het Gouvernement op het hart willen drukken om den bestaanden spoorweg intact te houden.”

***

Onder het hoofd „Surinamers in nood”, schrijft „De Nieuwe Stem” van 11 December:

„Wij kregen bezoek van een landgenoot uit New York, die ons uit naam van een twintigtal landgenooten verzocht aan het volgende bekendheid te geven.

Het gebrek aan werkgelegenheid deed velen van hier besluiten naar Curaçao te vertrekken, waar zij hun brood op eerlijke wijze ruim konden verdienen.

Maar ook daar kwam de malaise, de bezuiniging, de werkloosheid. Er waren er, die naar Suriname terugkeerden, maar er waren er ook, die verder trokken naar het Beloofde Land, Amerika.

Weer kwam er tijd, dat men werken en leven kon. Maar ook daar is dit voor velen voorbij — armoede en ontbering in het vreemde, koude land. Hun energie is niet beloond en zij verkeerden in treurige omstandigheden. — Men klopt aan bij den Hollandschen consul. Hij kan geen werk verschaffen, in geenerlei vorm hulp verlenen. Men meldt zich aan bij de K.N.S.M. om als werkend passagier naar Suriname terug te keeren, maar er is geen plaats op de booten.

En de landgenooten zijn aangewezen op.... bedelen.

Het zeemanshuis vraagt voor een nachtlogies 35

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

5546

cent; dit is soms nog te veel, omdat er geen geld is. En Nederlanders, Surinamers en Oost-Indiërs hebben elkaar gevonden in hun misère.

Zij brengen gezamenlijk den nacht door onder den blooten hemel; als het te koud is, om een door hen aangelegd vuur.

Naar onze zegsman verzekert is de toestand elendig en hulp noodzakelijk.

Wij weten niet in hoeverre ons Bestuur in deze iets kan doen.

Of men door den Consul op de hoogte is gebracht van wat zich daar in New York voordoet, Wij deelen mee wat ons is geboodschapt in naam onzer landgenooten en wij vragen het Bestuur te helpen, als dit enigszins mogelijk is.”

Tot zoover „De Nieuwe Stem”. Wij vreezen dat particuliere hulp hier te laat zal komen. In den eenen of anderen vorm zal het Koloniaal Bestuur moeten bijspringen, vóór de Amerikaansche winter onder deze tropenmenschen slachtoffers maakt.

***

De Koloniale Staten hebben in hun vergadering van 18 December met 9 tegen 3 stemmen de ontwerp-verordening tot afschaffing van nachtarbeid in bakkerijen aangenomen, nadat een amendement-Simons om ontheffing van het verbod mogelijk te maken ten behoeve van kleine patroons en alleenwerkende bakkers met 8 tegen 4 stemmen verworpen was.

***

„De Surinamer” van 1 Jan. schrijft:

„De heeren U. F. M. Dellaert en D. J. de Vries, door de regeering gezonden om den Gouverneur van advies te dienen in zaken betreffende luchtvaart, zijn Woensdag per vliegtuig aangekomen en afgestapt in het Palace Hotel.

De heeren hebben van New York af de verschillende vliegdiensden bestudeerd en zullen hier vertoeven tot 6 Januari. Zij verklaarden zich tot dusverre voldaan over hun reis.”

***

Voor sportieve lezers:

„Suriname” van 12 Dec. schrijft:

„Onze landgenoot Joe Ralph, die het Belgisch wonder genoemd wordt, heeft weer eens een zege bevochten. Na zijn overwinning op de Haitiers in Demerara vertrok hij naar Trinidad voor een ontmoeting met Busy Billy, de middengewicht-kampioen van Trinidad, dien hij ook versloeg.

Beide bokkers wogen 150 pnd., doch Ralph is langer, waardoor hij een voordeel had, dat hij goed benutte.”

Curaçao

Door afwezigheid van onzen medewerker moest deze rubriek in dit nummer achterwege blijven.

Ingezonden

Commissie in Nederland voor het Oorlogsmuseum te Bloemfontein.

's-GRAVENHAGE, Laan 34,

Telefoon 112508. Postrekening 38825.

Heil den Lezer,

Zooals U in de nieuwsbladen zult hebben gelezen, is bij het Vrouwenmonument te Bloemfontein een Oorlogsmuseum opgericht, waarin alles bewaard wordt, wat op den 2den vrijheidsoorlog betrekking heeft. Het Nationale Vrouwenmonument-Komité, waarvan Ds. J. D. Kestell voorzitter en de heer B. H. J. van Rensburg secretaris is, heeft een oproep tot de bevolking van Zuid-Afrika gericht, waarin het o. m. zegt:

Die portret van die Nasionale Vrouemonument en van die Oorlogsmuseum, 'n banier, met die woorde: Gedenktekens Afrikaner-Vrijheidstrijd, en die bekende gedig van Totius: Sal ons vergeet 'n treur verlee?... vorm die kopstuk van die kollektelys, wat pas deur die Nasionale Vrouemonumentkommissie in die Vrystaat uitgestuur is met die doel om fondse in te samel vir die in-

Nagekomen Berichten.

Afdeeling 's-Gravenhage.

Voor de leden van de afd. 's-Gravenhage van de vereeniging Oost en West zal de heer Hans Martin, secretaris van de K. L. M. op Dinsdag 17 Februari a.s. des avonds 8 uur in het gebouw Excelsior, Zeestraat 57b, een causerie houden met lichtbeelden en films over:

De luchtweg Amsterdam—Batavia v.v.

Leden met één huisgenoot hebben vrijen toegang op vertoon van lidmaatschaps- of contributiekaart.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN,

Jacob Hopstraat 12.

DAMESSTOFFEN
ZOOWEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND
BOTHE
Veerstraat 21, Den Haag
STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

standhouding van die Vrouemonument en Oorlogsmuseum.

Onder die volk van Suidafrika en zelfs in die buitenland is daar talle van manuskripte, boeke, geskripte, voorwerpe (wat in die verskillende krygsgevangene- en konsentrasiekampen gemaak is), en ander stukke wat uit die Tweede Vrijheidsoorlog dagteken en wat gevaar loop om vroeër of later vir die nageslagte verlore te gaan, teny dit doeltreffend bewaar word.

As hierdie kultuurskatte eenmaal verlore is, is dit 'n onherstelbaar verlies vir die volk en vir die nageslagte. Heelwat is reeds vir altijd verlore, en daarom mag nie 'n oomblik langer versuim word nie om die wat nog te red is dadelik te red.

Met die oog hierop het die Nasionale Vrouemonument-kommissie daartoe oorgaan om die Oorlogsmuseum by die Vrouemonument te laat bou. Hierdie sierlike gebou, waarin die kleinode uit ons volk se worstelstryd bewaar sal word, is pas voltooi. Die gebou self kos nagenoeg £ 5.000. Die meubels en glaskaste, waarin die stukke in die ruime museum uitgestal sal word, sal natuurlik ook baie kos. Om van die onderneming 'n sukses te maak, waarop ons volk tereg trots kan wees, sal die insameling van die oudhede, die uitstalling daarvan, die toesig oor die museum en monument in die algemeen natuurlik in bekwame hande gestel moet word, en die vergoeding aan 'n dergelike persoon vir sy dienste sal ook jaarliks op 'n tamelike bedrag te staan kom.

Dat daardie gedenknaald aan die voet van die koppie, wat getuig van die lyding en sterwe van 26.000 vroue en kinders, en die pas voltooide museum wat deur geskiedkundige stukke sprekend sal herinner aan die grootste stryd in ons volk se nasie-wording, 'n heilige pand van ons volk is, waarna selfs die buiteland met die groot-

ste agting opzien, blijkt uit brieven wat die sekretaris uit Holland ontvang het, en waarin voor-
aanstaande persone daar van die commissie die
reg vra om oudhede en selfs fonsen vir die instand-
houding van die monument en museum in te
samel".

Op verzoek van Senator W. J. C. Brebner, namens
het Comité ter bescherming van voornoemd museum,
heeft de eerste ondergeteekende een Commissie ge-
vormd, welke bereid is zich met de hierboven be-
doelde inzameling te belasten en waarin de mede-
ondergeteekenden zitting hebben genomen.

Ongetwijfeld zijn er in Nederland ook personen,
die of door hun persoonlijk verblijf in Zuid-Afrika,
of door familiebetrekkingen in het bezit zijn van
voorwerpen, documenten, geschriften enz. in het
kort, alles wat op den tweeden vrijheidsoorlog be-
trekking heeft en die bereid zijn deze af te staan
voor bewaring in een centrale plaats, welke daar-
voor in Zuid-Afrika nu tot stand gekomen is.

Het is uiteraard moeilijk allen te bereiken, die
aan ons verzoek om voorwerpen of geschriften voor
het oorlogsmuseum af te staan, zouden kunnen
gevolg geven. Om een begin te maken wenden wij
ons thans in de eerste plaats tot alle leden van de
Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, omdat vooral
van dezen belangstelling, ook daadwerkelijke steun,
verwacht kan worden.

Iedere bijdrage, in welken vorm ook, zal onge-
twijfeld in Zuid-Afrika dankbaar worden aanvaard
en kan gezonden worden aan den secretaris Fred.
Oudschans Dentz, ten kantore van het Algemeen
Nederlandsch Verbond, Laan 34, 's-Gravenhage.

Mocht U verder in de gelegenheid zijn ons namen
en adressen te noemen van personen, die U ver-
meent in aanmerking te komen om een exemplaar
van dit rondschrijven te ontvangen, dan houden
wij ons gaarne voor mededeeling daarvan aan-
bevolen.

Dit rondschrijven zal eveneens aan de voornaam-
ste bladen in Nederland worden gezonden en aan
de besturen van bevriende vereenigingen, die voor
het plan belangstelling bij hun leden kunnen
wekken.

DAN. J. DE VILLIERS.

Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd
Minister van de Unie van Zuid-Afrika.
's Gravenhage.

Dr. W. J. LEYDS.

Oud-Staatssecretaris en Oud-Gezant van
de Z.-A. R. 's Gravenhage.

Prof. Dr. J. W. PONT.

Voorzitter van het Hoofdbestuur van de
Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Ver-
eeniging. Bussum.

P. J. DE KANTER.

Voorzitter van het Hoofdbestuur van het
Algemeen Nederlandsch Verbond. 's Gra-
venhage.

K. P. VAN DEN BERG.

Voorzitter van de Commissie voor den
Ned. Zuid-Afrikaanschen Handel, Drie-
bergen.

FRED. OUDSCHANS DENTZ,
Secretaris.

Oud-burger van de Zuid-Afrikaansche
Republiek. Plaatsvervangend Administra-
teur van het Algemeen Nederlandsch
Verbond, Laan 34, 's Gravenhage.

Vereeniging „Oost en West”

Opgericht 3 Mei 1899.

Afdeelingen in Amsterdam, Amersfoort, Apeldoorn,
Arnhem, Breda, Bergen op Zoom, Deventer, Twente
(zetel Enschedé), 's-Gravenhage, Groningen, 't Gooi
(zetel Hilversum), Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotter-
dam en Utrecht, Vertegenwoordigers in Oost-Indië,
Suriname en Curaçao.

De Vereeniging „Oost en West” beoogt het onder-
houden en versterken van den band tusschen de Euro-
peesche en Overzeesche deelen van het Rijk der Ne-
derlanden, door het bevorderen van hunne zedelijke en
stoffelijke, gemeenschappelijke zoowel als bijzondere
belangen.

Zij neemt derhalve stelling tegen de verderfelijke
invloeden, die zoowel in Oost-Indië als hier te lande
aansturen op een verbreking van het Rijksverband.

Voor zooveel dit binnen haar werkingsfeer ligt,
werpt zij daartegen een dam op door de bevordering
van al datgene op zedelijk en stoffelijk gebied wat de
Overzeesche deelen met het Europeesche onderling
verbindt.

Zij bezigt daartoe verschillende middelen.

In de eerste plaats verspreidt zij populaire kennis
van ons Overzeesch gebied onder het Nederlandsche
Volk door voordrachten, lezingen, tentoonstellingen
enz.

Wij noemen hier in het bijzonder het orgaan
der Vereeniging, het *Koloniaal Weekblad*.

Het Koloniaal Weekblad is een betrouwbare gids
en vertolkt mede de in O.- en W.-Indië heer-
schende rechtmatige gevoelens en verwachtingen,
verband houdende met de evolutiën op maatschappelij-
k en economisch gebied, en geeft een overzicht
van de geschriften welke over O.- en W.-Indië,
vreemde nederzettingen en verre landen, verschijnen.

Om ons doel te bereiken is moreele en financieele
steun onmisbaar; beide worden verleend door toe-
treding als lid of als begunstiger.

Sluit U dus aan bij de Vereeniging „Oost en
West”, Telefoon 114519.

Het Hoofdbestuur:

R. ZUYDERHOFF,

Algem. Voorzitter

F. VAN PESKI, Onder-Voorzitter

F. H. W. J. R. LOGEMAN, Lid

F. H. A. VAN DER BRUGH,

Algem. Secr.-Penningm.

Jhr. Dr. C. G. S. SANDBERG,

's-Gravenhage

M. GARSCHAGEN, Amsterdam

Prof. Mr. G. J. NOLST TRENITÉ,

Amersfoort

J. C. BAARS, Apeldoorn

Mr. J. HUGES, Arnhem

Mr. Drs. P. A. F. BLOM,

Bergen op Zoom.

W. H. R. OXENAAR, Breda

Dr. H. H. ZEIJLSTRA Fzn. Deventer

J. J. HANSMA, Twente (Enschede)

J. FRANKE, Groningen

Dr. L. F. C. ALERS, 't Gooi (Hilversum)

J. A. VAN HAMEL, Leiden

L. K. C. RÖPCKE, Nijmegen

Mr. J. G. HUIJSER, Rotterdam

H. SOMERMEIJER, Utrecht

Dagelijksch
Bestuur

Eenige der bijzondere organen van „Oost en West”.

Het *Koloniaal Weekblad* wordt door de Ver-
eeniging uitgegeven en verspreid met het doel een
onbevangen oordeel te geven op cultureel en maats-
schappelijk gebied.

Het *Informatie-Bureau* staat ten dienste van hen
die geneigd zijn een werkring te zoeken, voor
zich, hunne kinderen of pupillen in Oost- of West-
Indië. Leider: H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt,
oud-Resident, K. Voorhout 6, Den Haag, Telef.
114519. Bureau van 10 tot 12 uur v.m. en van 2.30
tot 4 uur n.m.

Door de zorg van dit bureau wordt een serie
boekwerkjes uitgegeven over Staats- en particuliere
betrekkingen in O.- en W.-Indië, alsmede over an-
dere koloniale onderwerpen, alle vermeld in het
Koloniaal Weekblad.

De *Leeszaal* in het gebouw der Vereeniging, ge-
opend van 10 uur voormiddag tot 4.30 uur na-
middag voor raadpleging, lezing en inzage van de
voornaamste Oost en West-Ind. maand-, week- en
dagbladen, alsmede tijdschriften, periodieken en
boekwerken op Koloniaal gebied.

Het *Tehuis voor Indische Studenten* voor alle
landaarden. Directeur W. Meijer, Nud-Inspecteur
van het Inlandsch Onderwijs, Prins Mauritsplein
23, Den Haag. Telef. 550752.

Het *Tehuis voor Nederl.-Indische bedienden*, ge-
naamd „Persinggahan”. Directeur: F. de Munnik,
van Boetzelaerlaan 2, Den Haag. Telef. 550248.
Voor tijdelijk onderkomen, arbeidsbemiddeling, hulp
en raad.

Het *Comité voor Opleiding van Indische Jonge-
lieden* (Studie Commissie van „Oost en West”),
samenwerkend met de van Gouvernementswege in-
gestelde „Voorlichtingscommissie” te Batavia. In-
lichtingen worden verstrekt door den Raadsman
voor Studeerenden bij het Ministerie van Koloniën,
C. M. Goedhart, Oud-Gouverneur van Atjeh,
zoomede door den Directeur van het Tehuis voor
Indische Studenten voornoemd (Prins Maurits-
plein 23).

De *Commissie voor West-Indië*, onder Voorzitter-
schap van Prof. Dr. Ph. C. Flu, ter voorlichting
op maatschappelijk en cultureel gebied. K. Voorhout
6, Den Haag. Telefoon 114519.

De *Permanente tentoonstelling* van voortbreng-
selen op het gebied van N.-I. Nijverheid, Kunst-
nijverheid en Huisvlijt, in het perceel „Boeatan”,
Heulstraat 19, Den Haag. Telef. 114695. Presidente
de Douair. Jhr. O. van Beresteijn—Tromp.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Het moderne Dagbladbedrijf.

De Directie der Haagsche Crt. heeft welwillend de
gelegenheid geopend de leden v. d. Afdeeling Den
Haag van „Oost en West” in staat te stellen het be-
drijf der Haagsche Courant te bezichtigen op 25
Februari a.s. des avonds op een nader te bepalen uur.

Zij die hiervan gebruik willen maken, gelieven zich
zoo spoedig mogelijk op te geven bij den Secretaris
der Haagsche Afdeeling, den heer J. C. Baudoin,
Jacob Hopstraat 12, Den Haag.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Afdeeling 's-Gravenhage.

op Zaterdag 7 Februari 1931, des namiddags 3 uur, in
het Gebouw Korte Voorhout 6, Den Haag.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen van de Jaarlijksche Alg. Vergadering op
15 Februari 1930.
3. Jaarverslag 1930 van den Secretaris.
4. Rekening en Verantwoording over 1930 van den
Penningmeester.
5. Begroting voor 1931.
6. Verslag van de Commissie van Verificatie.
7. Benoeming leden Commissie van Verificatie voor
het jaar 1931, alsmede van haar plaatsvervan-
gers. De heeren G. W. Erfmann en J. E. Bijlo
hebben zich bereid verklaard wederom als leden
zitting te willen nemen.
8. Periodieke verkiezing bestuursleden. Aan de
beurt van aftreden zijn de heeren Dr. H. D. Ben-
jamins, J. C. Baudoin en Jhr. Mr. J. M. M. van
Asch van Wijck, die zich herkiesbaar stellen.
9. Benoeming van een afgevaardigde en plaatsver-
vangende voor de aanstaande jaarlijksche alge-
meene vergadering der Vereeniging.
10. Rondvraag en sluiting.

Leden en begunstigers worden beleefd uitgenoodigd
deze vergadering bij te wonen.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Bergen op Zoom.

5 Februari te 8.00 nam. algemeene vergadering in het
Roxy-theater, Grootte Markt.

Punten van behandeling:
Bestuursverkiezing (aft. lid de Heer Mr. Blom, die
herkiesbaar is).

Jaarverslag van de afdeeling.

Rondvraag.

Na afloop der vergadering: „Een buitengewone
attractie voor alle Dames- en Heerenleden en hun huis-
genooten”, aangeboden door.... — neen, dat blijft ge-
heim.

Komt allen luisteren en — zien!

DE SECRETARIS.

Afdeeling Rotterdam.

De hedendaagsche koloniale staatkunde van Nederland.

In de serie lezingen over Nederlandsch-Indië in ver-
leden en heden, belegd door de afdeelingen Rotterdam
van het Algemeen Nederlandsch Verbond, van het Kon.
Ned. Aardr. Genootschap, van Ned. Fabrikaat, van de
Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel, van de
Kon. Ver. Onze Vloot en de *Ver. Oost en West* heeft 30
Januari j.l. dr. A. D. A. de Kat Angelino gesproken
over: „De hedendaagsche koloniale staatkunde van
Nederland”. De bijeenkomst werd geopend door prof.
Sneller; onder de aanwezigen was burgemeester
Droogleevers Fortuyn. Een uitvoerig verslag van het
gesprokene treft men aan in de *Nw. Rott. Crt.* van Za-
terdag 31 Januari j.l., Ochtendblad C.

Afdeeling Apeldoorn.

Jaarvergadering op Vrijdag 13 Februari, 8 uur
precies in „La Bordelaise”. Daarna voordracht met
lichtbeelden door den W.E.G. Heer C. A. R. Eland
over: „Noord-Nieuw Guinea.” Toegang en introductie-
vrij. Daarna te verwachten: Borneo-film 2e gedeelte
van den heer Tillema; Sumatra's Oostkust door den
heer v. Kempen.

Programma Voorjaar 1931.

(S.v.p. op uw kalender noteeren.)

13 Februari, Vrijdag 's avonds 8 uur in „La Bor-
delaise”, Jaarvergadering. (Jaarverslag, rekening en
verantwoording, aanvulling bestuur, rondvraag).

Daarna voordracht met lichtbeelden over Noord-
Nieuw Guinea, door den Weledelgestr. heer C. A.
R. Eland.

26 Februari, Donderdag 's avonds 8 uur, in „Mi-
nerva Theater”, Borneofilm, 2e deel van den We-
ledelgestr. heer H. F. Tillema.

27 Maart, Vrijdag 's avonds 8 uur, in „La Bor-

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

delaise", voordracht met lichtbeelden over Sumatra's Oostkust, door den H.E.G. heer C. J. v. Kempen, oud-gouverneur S.O.K.

N.B. op 13 Februari toegang en introductie vrij. Niet-betaalde contributie kan in de zaal voldaan worden.

Nadere mededeeling over de andere avonden volgt.

Merapi-inzameling.

Per Giro ingekomen: f 384.50
 Advertenties f 7.05; telefoon f 0.70 porti f 0.25;
 Totaal f 8.—. Netto opbrengst f 376.50.

Verloting Schilderij.

De verloting van de schilderij zal plaats hebben tijdens de jaarvergadering in de pauze.

Beleefd verzoek de onverkochte loten uiterlijk 10 Februari bij Minderman in te leveren.

Voor het Bestuur:

De Secr.-penningm.
 J. C. BAARS.

Afdeling 't Gool

Verslag van den avond op den 27en Januari 1931.

In samenwerking met de Vereeniging „Onze Vloot" werd op den avond van den 27en Jan. een avond gegeven in het Casino voor de leden der beide Vereenigingen en genoodigden. Het oorspronkelijke plan om een collecte te houden voor de slachtoffers van de Merapi-ramp werd opgegeven, daar bericht was ontvangen, dat reeds voldoende bijdragen waren binnengekomen.

Dr. Alers heette het zeer talrijke publiek met een kort woord hartelijk welkom en leidde den spreker voor dezen avond, dr. W. van Bemmelen, in, die zoo welwillend was een lezing te willen houden en als onderwerp had gekozen „De Merapi, voorheen en thans". Deze interessante voordracht, toegelicht met talrijke en duidelijke lantaarnplaatjes, werd met zeer veel belangstelling aangehoord. 'n Krachtig applaus toonde spreker, dat zijn voordracht bijzonder in den smaak was gevallen.

Na de pauze trad het Gezelschap Speenhoff op en hield het publiek op aangename wijze een uurtje bezig.

DE SECRETARIS.

Afd. Groningen.

Ook de tweede vertooning der film Tropisch Tourism trok een goed bezette zaal. Thans waren het hoofdzakelijk leerlingen van onderwijsinrichtingen, reden waarom de film des middags werd afgedraaid.

De netto baten à f 113.50 werden afgedragen aan de steunfondsen van de Vereeniging oud-onderofficieren „Madjo" en de Vereeniging van oud-korporaals en minderen, „Voorwaarts".

De Secretaris,
 J. FRANKE.

Afdeling Groningen en Ommelanden.

Onze leden worden hierbij opmerksaam gemaakt, dat de heer Ph. C. Visser op Vrijdag 20 Februari a.s. een voordracht met lichtbeelden zal houden over zijn vierde tocht naar den Karakorum voor het Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap alhier. Deze lezingen van den heer Visser, zijn altijd zeer belangwekkend en trekken overal volle zalen. Zooals steeds hebben wij er voor gezorgd, dat onze leden vrijen toegang (evenwel zonder huisgenoot(e)) tot deze voordracht hebben. Wij raden onze leden dan ook aan zich tijdig van kaarten (op vertoon van contributiekaart onzer Vereeniging) te voorzien om teleurstelling te voorkomen. Voor zoover de voorraad strekt zullen wij u een speciale uitnodiging zenden, maar daar wij gewoonlijk niet voldoende toegezonden krijgen, maken wij er op attent, dat op vertoon van het bewijs van lidmaatschap van Oost en West, steeds kaarten voor deze lezing gehaald kunnen worden.

HET BESTUUR.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeling Den Haag, den heer J. C. Boudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Merapi-ramp.

Vorig Saldo	f 316.44
Alsnog ontvangen van 27 Jan. t/m. 2 Febr.	„
Collecte „die R." Haarlem	„ 57.60
Van afd. Apeldoorn v. O. en W.	„ 376.50
Totaal	f 750.54

Onder herhaalde dankbetuiging aan de schenkers, zij thans medegedeeld dat aan de ontvangen gelden eerstdaags hunne bestemming zal gegeven worden.

HET HOOFDBESTUUR.

Studie-Commissie der Vereeniging „Oost en West".

Vergadering van deze Commissie op Zaterdag 7 Februari e.k. te 2 uur in het gebouw der Vereeniging, Korte Voorhout 6.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Aanvulling vacatures.
4. Bespreking nota samengesteld naar aanleiding voorstel-Stokvis, om tusschenkomst van het voorlichtingsbureau voor studietoelinden in te roepen voor verzending gelden voor pupillen.
5. Behandeling brief van den Secretaris der vereeniging Jur. en Litt. Faculteiten te Leiden van 2 November 1930 in zake financieele moeilijkheden waarin Indonesische Studenten hier te lande verkeerden.
6. Nieuwe regeling uitbetaling pupillen der Studiebank te Weltevreden.
7. Mededeelingen van den 1en Gedelegeerde der Commissie.
8. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,

VAN DER BRUGH.

Leeszaal der Vereeniging.

In de leeszaal (Korte Voorhout 6, Den Haag) liggen o.m. ter lezing, van de jongste mail: de Java-bode, het Bataviasch Nieuwsblad, de Soerabaia Courant, het Soerabayasch Handelsblad, de Sumatrapost, de Indische Courant, de Deli Courant, de Locomotief, het Algemeen Indisch Dagblad, het Nieuws van den Dag voor Nederlands-Indië, De Indische Courant, De Malanger, het Nieuwsblad van Atjeh en Onderhoorigheden, La Gazette de Hollande, De Indische Verlofganger, de Indische Mercur, de Indische Post, De Nederlandsche Staatscourant, de Javasche Courant, Handelsberichten, Nieuw Nederland vereenigd met de Buitenlandsche Post, de Amigo di Curaçao, La Prensa, Suriname, de Surinamer, de Banier, de West, de Curaçaosche Courant, het Gouvernements-advertentieblad voor Suriname, de verschillende Zending- en Missiebladen, de Indische Begroting, de Handelingen van den Volksraad, enz.

(Wordt vervolgd.)

Internationaal Recht.

Den leden onzer Vereeniging wordt bekend gemaakt dat bij het Algemeen Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag, gratis toegangskaarten te bekomen zijn — tot een beperkt aantal — van de lezingen welke in dezen winter georganiseerd zijn door den Groep Nederland van belangstellenden en de Haagsche Academie van Internationaal Recht (afdeling Den Haag). Deze lezingen hebben alle tot onderwerp de ordening der internationale verhoudingen (verleden, heden, toekomst). Verschillende deelen der wereld zullen worden beschouwd in verband met deze ordening.

De volgende lezingen zullen gehouden worden in het Vredespaleis om 8 uur 's avonds:

5 Februari 1931 — Dr. N. Japikse over het Britsche Wereldrijk.

Complete Jaargangen.

Complete Jaargangen 1930 K.W. ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag.

VAN DE REDACTIE.

Prins Hendrik-Tentoonstelling.

De Prins Hendrik-tentoonstelling, welke van 23 December tot en met 11 Januari j.l. in het Oranje-Nassau Museum in Den Haag gehouden is, heeft zich in veler belangstelling mogen verheugen.

Van vele kanten waren inzendingen gekomen, zoowel van hier te lande als uit Indië en Luxemburg. Tot grooten spijt van het Bestuur kwam een belangrijke Indische inzending juist te laat binnen om nog ten toon gesteld te worden.

Om nu belangstellenden nog gelegenheid te geven deze inzending, een tekening door Mevrouw C. van Huut-Kardos, voorstellende de Citadel Prins Frederik te Weltevreden, alsnog te bezichtigen, zal deze tekening in het Museum, Prinsegracht 3, Den Haag te zien zijn op Zaterdagmiddag 7 Februari a.s. van 14 tot 16 uur.

Zoals bekend is, werd de eerste steen voor deze Citadel gelegd door Prins Hendrik in 1837.

HET BESTUUR.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand December 1930 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 277 gesprekken gevoerd, waarvan er 98 in Nederland en 179 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 45 betrekking op zakelijke- en 53 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze aantallen resp. 53 en 126.

AMERSFOORT

N.V. „PATRIA" 5303
 Boek- en Fotohandel. — Kantoortakelen.
 UTRECHTSCH WEG 46 AMERSFOORT
 TELEFOON 653

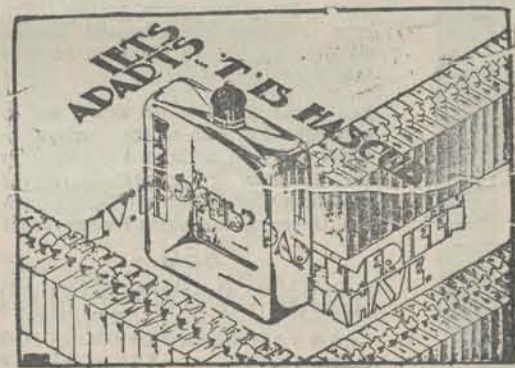
N.V. SCHMID'S Effecten- en Productenhandel
 PLEIN 9, DEN HAAG

Telefoon 112384, b. g. g. 772888.

5639

Directe lijn Amsterdamsche Beurs.

Uitvoering van alle orders in EFFECTEN en PRODUCTEN (Suiker, Katoen, Rubber enz.). — Speciale voorlichtingsdienst **Amerikaansche** en **Indische** fondsen. NEW-YORK — LONDEN — CHICAGO — PARIJS
 Amsterdamsche Beursverbinding „MAHLER'S" Bank,
 — Heerengracht, Amsterdam. — Anno 1907 —

5606

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij

BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a

Den Haag

Telefoon

114427

5494

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT
 Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
 GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 114427

In totaal werden 116 gesprekken in Nederland van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 41 en in Indië 75 werden aangevraagd.

In het radiotelefoonverkeer Europa—Indië via Nederland werden in December in totaal 11 gesprekken gevoerd, n.l. met België 3, Engeland 5, Frankrijk 2 en Zwitserland 1.

De radiotelefoonverbinding met Ned.-Indië.

Het succes van de radiotelefoonverbinding met Ned.-Indië doet steeds omzien naar verdere uitbreiding van dezen dienst. Behalve Nederland zijn dan ook de meeste Europeesche landen reeds toegelaten tot de radioverbinding met Ned.-Indië via Amsterdam.

Dezer dagen is men erin geslaagd een kruisgesprek tot stand te brengen tusschen Bandoeng en New York, waartoe de radioverbinding Bandoeng—Amsterdam via den kabel Amsterdam—Londen werd aangesloten op de radioverbinding Engeland—Amerika.

De beide eerste gesprekken welke op proef op deze verbinding zijn gevoerd, hadden een vlot verloop. Het ligt in de bedoeling, t.z.t. een publieke telefoonverbinding tusschen Ned.-Indië en Noord-Amerika over Nederland te openen.

Simavi.

Sinds onze uitnemende, alom bekende tijdgenoot Prof. Dr. Alb. Schweitzer, een paar jaar geleden ons land bezocht, verschijnen er in de Hollandsche bladen aanhoudend brieven en mededeelingen over diens mooien arbeid in de binnenlanden van Afrika ten bate der lijdende menschheid.

Het is echter veel te weinig bekend, dat reeds sinds vele jaren met dezelfde toewijding en opoffering in de eigen koloniën door Zend. artsen en Zusters gearbeid wordt.

En door die onvoldoende bekendheid wordt dit werk in eigen Overzeesche Gewesten lang niet genoeg gedragen door de offervaardigheid van ons volk.

Zoals bekend wil „Simavi" hierin verandering brengen. Het is daarom van het hoogste belang, dat hetgeen in het orgaan dezer vereeniging over de

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehoor te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te ultiem. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG — TEL. 337867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas . . . . . 3 1/2 %
Rente Deposito's . . . . . 3 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 3 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING

De Directie: **Mr. J. A. DE WILDE**
M. A. POTTER

5439

Een bezit voor uw leven!

MARTEN DAMSTRA
KAPTELSTR. 46 UTRECHT (NED.)
levert zeer billijk: fraaie, zware, massief gouden

ZEGEL RINGEN
met pracht-steen met scherpe
WAPEN- of MONOGRAM GRAVURE
Ovale of vierkante steen. Bij order
vingeromtrek opgeven. Wapens
heraldisch-juist. Referenties in N.O.I.

5523

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772184
(3 lijnen) 5563

Dansinstituut v.d. Zanden
SCHIEDAMSCHESINGEL 103 B — 105 B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591
Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

N.V. Drogisterij „DE SALAMANDER“
„De Haagsche Drogist“
Winkels door geheel Den Haag,
Rijswijk en Voorburg. 5610
Telefonische bestellingen onder no. 110454.

medische toestanden in eigen koloniën geschreven wordt, onder veler oogen komt.

Daarom vestigen wij hier gaarne nog eens de aandacht op dit orgaan, dat onder den titel „Medische Nood“ het mooie en sympathieke streven van Simavi („Steun in Medische aangelegenheden voor Inheemschen“, secretariaat Zeist, Parklaan 6) in breeden kring verder brengt.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. R. Nije; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeling.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

J. H. M. Prens, hoofdonderwijzer O. L. O., Prinsenstraat 12, Bussum; J. P. van de Broeke, contractswerkman voor het vak van scheepsbouw bij het Marine-Etablissement te Soerabaja, Wilhelminastraat 45, Den Helder; mr. E. C. M. Houben, rechterlijk ambtenaar, Aan den Heuvel 50, Tilburg.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mr. A. M. Creutzberg, landrechter te Soekaboemi, Kippenmarkt 4, Arnhem.

Met Pensioen.

H. C. Hoekwater, controleur 2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Prins Willemstraat 34a, Scheveningen.

Mutatiestaat van 28 Januari tot 4 Februari '31

Nieuwe Leden:

J. Camphuis, Groningen, Ubbo Emmiusingel 21.
C. Zonnevrije, Directeur Noord-Nederl. Beetwortel-suikerfabriek te Vierverlaten (bij Groningen).
Dr. P. W. Koppius, Groningen, Verlengde Heereweg 175.
H. W. van der Moolen, Riele 8, Schalkhaar bij Deventer.
P. Langeveld, Nijmegen, Hatertsche Weg 35.
H. B. M. de Lange, Nijmegen, Berg en Dalsche Weg 17.
S. J. Drooglever, Oud-Luit-Kol. N.I.L., Nijmegen, Kastanjelaan 5.
C. Varkevisser, Oud-Inspecteur H.A.P.M., Nijmegen, Batavieweg 71.
G. J. Kruiswijk, p.a. T. Kapteyn te Nieuwerkerk a.d. IJssel.
Mevrouw M. Hubers van Assenraad, Den Haag, Klimopstraat 25.
F. H. Sardeman, Veearts, Curaçao (heeft de contributie over 1931 te Den Haag voldaan.)
H. Brandhof, Bussum, Florialaan 46.
J. C. van der Kuyl, Bergen op Zoom, Korte Parkstraat 3.
Rectificatie: T. Oreef, Deventer, Rozenstraat 26

Afschrijvingen:

Ds. D. J. Leepel, Amsterdam, van Eeghenstraat 45 huis.
R. Juta, Amsterdam, Nieuwe Amstellaan 161 II.

J. Terpstra, Indol. Stud. Leiden, Merelstr. 38.
M. H. Ph. Mellaart, Rotterdam, Dijkstraat 57.
J. van Leenhoff, Ginneken, Raadhuisstraat 26.

R. I. P.

Mevr. E. de Meijer, Utrecht, Rembrandtkade 55I,

(overleden).

Adresveranderingen:

C. C. van Elk, Amsterdam (Z.), van: Houtmankade 65, naar: van Tuyll van Serooskerkenweg 97.
A. C. van der Velden, Ass.-Res., m.v., Arnhem, van: Boulevard, Heuvelink 26, naar: Dijkstr. 19.
Mevrouw E. L. Boissevain-Court, Den Haag, van: Statenlaan 2, naar: Groot Hertoginnelaan 165.
L. Engles, Luit.Kol.- N.I.L., Den Haag, van: p.a. Reisbureau Lindeman, naar: Laan v. Meerdervoort 223.
W. F. Zuur, Den Haag, Parkweg, van: 13, naar: 25.
G. N. Verhoeckx, Sergeant 1ste klasse, van: Det. te Weda (Halmahera), naar: Nijmegen, Daalsche Weg 275, f 5.—

P. Ferwerda, Contr. B.B., van: Haarlem, Santpoorterplein 3, naar: Modjokerto (Java).
Dr. J. C. de Haan, Leraar M.O. van: Den Haag, Weede v. Dijkveldstr. 37, naar: Weltevreden, p.a. Departement van Onderwijs.
P. A. Bergsma, van: Nijmegen, Oranjesingel 63, naar: Scheveningen, Helmstraat 5. f 5.—
M. J. E. Bos, Oud-Kol. N.I.L., Den Haag, van: Sweelinkstraat 124, naar: Verhulststraat 10.
M. A. Los, Contr. B.B., thans te Makasser, Mierrenest 3.
A. de Vries, Gedipl. Gezaghebber 1ste kl., thans te Idi (Atjeh).

De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie

Bij ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist verschenen 3e en verbeterde uitgave van dit boekje, dat een overzicht geeft van den werkkring en de vooruitzichten, benevens van de inrichtingen tot opleiding voor die industrie. De bewerking geschiedde door de H.H. H. Ch. G. J. van der Mandere, Secretaris van den Bond van Eigenaren van N.-I. Suikerondernemingen en A. Voskuil, Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie van de Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal en Dinoyo.

Bijgewerkt met de laatste gegevens. Zeer belangrijk! Prijs f 0.75, f 0.06 portokosten.

HET HOOFDBESTUUR.

Namen en adressen der Afdelings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.
Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.
Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.
Bergen op Zoom: J. H. W. Bruins, Wouwsche weg 144.
Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnikenweg 119.
Curaçao (West-Indië) H. J. C. Bodenburg, Hellmund, Willemstad.
Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.
't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.
Groningen: J. Franke, Nassaplein 11a, Groningen.
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.
Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Singel 58.
Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.
Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.
Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 87.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.